

TA DOKUMENT JE **IZBOR ODZIVOV JAVNOSTI**, KI NASLAVLJAJO VARUHA PRAVIC GLEDALCEV IN POSLUŠALCEV, IN JE NAMENJEN ZA OBVEŠČANJE UREDNIKOV OZIROMA UREDNIŠTEV RTV SLOVENIJA TER SEZNANJANJE OBČINSTVA Z OBRAVNAVO NJIHOVIH ODZIVOV. VSEBINE ALI DELOV VSEBIN NI DOVOLJENO UPORABLJATI V NOBENEM DRUGEM KONTEKSTU.

MESEČNO POROČILO O ODZIVIH OBČINSTVA

APRIL 2024

Povzetek odzivov in odgovorov z izbranimi poudarki, mnenja in priporočila, statistika

Objava na spletnem naslovu www.rtvlo.si/varuh: 15. 5. 2024

Končna redakcija: 15. 5. 2024

Pripravile: Marica Uršič Zupan, Katja Karlin Musulin in Mirjana Bijelić

Poudarki v odzivih in odgovorih ter mnenja in priporočila za april 2024

V aprilu je varuhinja prejela 188 odzivov. To je nekoliko manj kot marca in bistveno manj kot aprila lani, vendar na ravni večletnega povprečja. Zmanjšalo se je predvsem število odzivov na Televizijo Slovenija. Bilo jih je 56 oziroma 29,8 %, lani v povprečju kar 46 %. Najbolj je upadlo število odzivov na Informativni program TV Slovenija, ki jih je bilo 33 oziroma 59 % vseh televizijskih odzivov, lani pa je ta delež znašal kar 80 %.

Verižnih ali množičnih odzivov aprila ni bilo, večinoma so bili posamični. Mnogi so bili zelo tehtni, nekaj je bilo tudi pritožb, zato je varuhinja opravila več presoj oddaj in prispevkov.

Na Informativni program TV Slovenija sta se najprej pritožila gledalca, ki ju je zmotila prvoaprilska šala v Dnevniku o načrtih za postavitve spomenika nekdanjemu predsedniku Milanu Kučanu. Izkazalo se je, da je prispevek spoštoval vsa poklicna merila – razen resničnosti, ki pa na dan šaljivcev lahko umanjka. Dve pritožbi sta se nanašali na Tednik, 15. aprila. V prvi je gledalec prispevku o obdukciji očital nespoštovanje vrednot, vendar je bilo že pred prispevkom umeščeno opozorilo gledalcem o nazornosti posnetkov, nekateri so bili zamegljeni, iz vsebine je bil jasno razviden namen prispevka. Druga pritožba se je nanašala na izjave o konoplji v istem prispevku in na prispevek o prepovedanih drogah v isti oddaji, vendar varuhinja tudi tu ni ugotovila kršitev poklicnih meril in etičnih načel. Podobno je ugotovila tudi ob pritožbah treh gledalcev, ki so menili, da TV Slovenija ni poročala o shodu upokoјencev, saj je bila v Dnevniku objavljena 20 sekund dolga vest.

Na Kulturni in umetniški program je varuhinja aprila prejela 10 odzivov, tokrat tudi več pritožb. Tri so se nanašale na prenos bajramske molitve, ki pa je bil skladen s sprejetim Programsko-produkcijskim načrtom in z Zakonom o RTV Slovenija. Kot neupravičena se je izkazala tudi pritožba o krajši oddaji Obzorja duha, 31. marca, in o domnevni cenzuri prispevka v njej. Kot je pojasnil urednik uredništva, je bila oddaja krajša zaradi prenosa papeževega bogoslužja iz Vatikana, zaradi česar je oddaja vsako velikonočno nedeljo krajša od običajnih. Kršitev in odmik od poklicnih meril in etičnih načel pa je varuhinja ugotovila v reportaži o festivalu mladih v

Sočiju, objavljeni v oddaji Obzorja duha, 4. aprila. Gledalki sta ji očitali, da v verski oddaji širi politično propagando. Varuhinja je presodila, da je avtorica v reportažo, katere osrednja tema so bile vrednote, neumestno vključila nagovor ruskega predsednika Putina, ki je kot predsednik agresorske države o vrednotah napačen in zavajajoč sogovornik.

Na Razvedrilni program je prišla še ena pripomba o deloma spremenjenem načinu sodelovanja gledalcev v nagradni igri kviza Vem!, na Športni program pa kritika gledalke, ker TV Slovenija ni prenašala kvalifikacijske tekme ženske rokometne reprezentance.

Aprila se je najbolj povečalo število odzivov na MMC, doseglo je kar 20,7 % vseh odzivov (lani povprečno 10 %). Največ, 31, je bilo vprašanj in pripomb komentatorjev na spletni strani rtvslo.si, ki pa so od moderatorjev večinoma prejeli primerna pojasnila. Na novinarske vsebine se je nanašalo vprašanje, zakaj novinarji teroristično organizacijo Hamas včasih imenujejo gibanje. Na pritožbo bralca, da se novinarji MMC-ja v nekaterih besedilih ne podpisujejo z imenom in priimkom, je varuhinja odgovorila, da je podpisovanje z začetnicami v primerih, ko ne gre za avtorska besedila, primerno. Transparentnost in odgovornost avtorjev pa zagotavlja seznam vseh novinarjev in njihovih začetnic na spletni strani MMC-ja. Med tremi odzivi na storitve velja izpostaviti prošnjo uporabnice za dostop do gledaliških iger za letošnjo maturo.

Na radijske vsebine sta med šestimi odzivi v poročilu izpostavljena dva o izboru glasbe na Valu 202. Prvi poslušalec je menil, da je zjutraj na Valu 202 preveč rock glasbe, drugi se je pritožil, ker Val 202 zjutraj in dopoldne predvaja le tretjino ali manj slovenske glasbe. Varuhinja je odgovorila, da Val 202 spoštuje Zakon o medijih, ki mu nalaga predvajanje najmanj 40 odstotkov slovenske glasbe v času med 6. in 18. uro; ker pa poslušalce zanima predvsem jutranji čas, v katerem je delež slovenske glasbe manjši, je priporočila uredništvu posebno pozornost glede glasbe v tem programskem času.

Kar dva odziva sta se nanašala na Radio Koper. V prvem je poslušalka izrazila kritiko zaradi napačne rabe izraza 'zaledje' za vas Popetre v osrčju Istre. V drugem pa se je poslušalec pritožil nad domnevno cenzuro v poročanju s spominske slovesnosti na Nanosu, ker novinarka ni omenila slavnostnega govornika. Presoja varuhinje cenzure ni potrdila, saj je novinarka le spoštovala uredniški dogovor, da se vsi radijski programi tudi v času pred uradno volilno kampanjo izogibajo navajanju kandidatov na volitvah.

Kar osem odzivov je bilo na tehnične zadeve. Med njimi so bile tri pritožbe, ker zaradi tehničnih težav TV Slovenija 7. aprila ni prenašala nedeljskega bogoslužja, ena pa, ker ni bilo podnapisov s prevodom tujejezičnega govornika v Prvem dnevniku, 9. aprila.

Na dostopnost vsebin so prišli štiri odzivi. Prvi je opozoril na odsotnost podnapisov za gluhe in naglušne v oddaji Utrip, 6. aprila, drugi na odsotnost podnapisov v oddaji Dobro jutro, 25. aprila. Slabovidna gledalka pa je poslala pobudo za uvedbo belih podnapisov na temni podlagi.

Tudi aprila je več gledalcev izrazilo nezadovoljstvo zaradi oglasov in TV-prodaje.

Pohval aprila ni bilo veliko. Dve je prejel Kulturni in umetniški program - eno za oddajo Male sive celice in eno za izbor filma Še vedno verjamem. Tretji gledalec je pohvalil več televizijskih avtorskih oddaj, četrta pohvala je prišla za uvedbo podkastov za TV-oddaje, peta ustvarjalcem državne proslave, med katerimi je bil tudi režiser TV Slovenija, šesta pa varuhinji.

Kazalo vsebine

TELEVIZIJA SLOVENIJA.....	5
I. INFORMATIVNI PROGRAM.....	5
Dnevnik, 1. 4.: »nedostojna šala« o postavitvi spomenika Milanu Kučanu	5
Tednik, 15. 4.: »Po mojem mnenju je zelo sporno, da ste šli snemat obdukcijo«	6
Tednik, 15. 4.: »Video iz oddaje je zmontiran zavajajoče«	7
»Ostro protestiram zaradi medijske blokade protesta upokojencev«	9
Mnenja.....	10
II. KULTURNI IN UMETNIŠKI PROGRAM	11
Obzorja duha, 7. 4.: »Gre za zlorabo verske oddaje za propagandne namene«	11
Zakaj je bila oddaja Obzorja duha 31. marca krajša kot ostale oddaje?.....	13
Odzivi na prenos Molitve ob ramazanskem bajramu, 10. 4.....	14
Zahvala za film Še vedno verjamem.....	14
Pohvala ustvarjalcem oddaje Male sive celice	15
III. RAZVEDRILNI PROGRAM	15
Sodelovanje gledalcev v nagradni igri kviza Vem!	15
IV. ŠPORTNI PROGRAM	16
Odsotnost prenosov ženske rokometne reprezentance.....	16
V. SPLOŠNO	17
Pohvala za uvedbo podkastov za TV-oddaje in pobuda za usmerjanje v Mediateko	17
Pohvale avtorskim oddajam.....	18
RADIO SLOVENIJA	18
I. VAL 202.....	18
Premalo slovenske glasbe v jutranjem pasu?	18
»V dopoldanskem času na Valu 202 ponujate 90 % rock glasbe«.....	22
II. RADIO KOPER.....	24
Poročanje s spominske slovesnosti na Nanosu, 27. 4.	24
III. RADIO SPLOŠNO.....	26
Pohvala varuhinji, ker je izpostavila mnenja o slovenski glasbi.....	26
MMC.....	26
I. NOVINARSKÉ VSEBINE	26
»Zakaj so teroristi Hamasa imenovani palestinsko gibanje?«	26
»Avtorji člankov na MMC RTV SLO se ne podpisujejo«.....	27
II. UPORABNIŠKE VSEBINE.....	28
III. STORITVE	28
Dostop do gledaliških iger, predvajanih v sklopu Mature 2024	28
RTV SLOVENIJA	30
I. JEZIKOVNA KULTURA	30

Po Južni Ameriki s Simonom Reevom: Andi, 2. 4.: »Zmotil me je izraz 'domorodci'«	30
Prvi dnevnik, 19. 4.: pripomba na rabo besedne zveze »se ne rabijo cepiti«	31
Nedeljsko popoldne, 21. 4.: »Zmotil me je pogovor v hrvaškem jeziku med Jožetom in hrvaškim pevcem«	31
Popetre so v osrčju Istre	32
II. OGLAŠEVANJE	33
»Rada bi izrazila nestrinjanje z reklamo 'piščancem prijazna reja'«	33
III. TEHNIČNE ZADEVE	33
Izpad prenosa Nedeljskega bogoslužja, 7. 4.	33
Prvi Dnevnik, 9. 4.: neprevedena in nepodnaslovljena izjava enega od poslancev	34
Mnenje: prehitri podnapisi	35
Kritika: moteča glasbena podlaga v oddaji Tednik	35
IV. DOSTOPNOST IN PRILAGOJENI PROGRAM	35
Utrip, 6. 4., brez podnapisov	35
Brez podnapisov tudi oddaji Dobro jutro v ponovitvi in Vklop, 25. 4.	36
Pobuda gledalke: »Predlagam izboljšavo, in sicer bele podnapise na temni podlagi za bistveno boljšo vidljivost«	36
V. SPLOŠNO	37
Zahvala ustvarjalcem državne proslave	37
STATISTIKA	38

TELEVIZIJA SLOVENIJA

I. INFORMATIVNI PROGRAM

Dnevnik, 1. 4.: »nedostojna šala« o postavitvi spomenika Milanu Kučanu

Dva gledalca sta se kritično odzvala na prvoaprilsko šalo, objavljeno v [prispevku Dnevnika](#), 1. aprila, v katerem so povedali, da naj bi nekdanji predsednik Republike Slovenije Milan Kučan dobil svoj spomenik. Kot je razvidno iz odzivov, sta gledalca isti prispevek videla povsem drugače. Navajamo oba odziva:

»Lažna objava v zvezi s spomenikom Milana Kučana ni bila samo huda žalitev njega osebno, ampak tudi vseh nas, ki smo takrat živeli in ga volili kot predsednika. Zaradi tega bi morali odstopiti na RTV SLO vsi tisti, ki so za to odgovorni. G. Kučan je bil doslej največji slovenski predsednik. To, kar se je zgodilo, je največja sramota doslej. Posebej me pa preseneča, ker sem upal, da se je javna RTV z novim vodstvom normalizirala. Žal pa je to, poleg še vse pretirane gonje proti Golobovi vladi, dokaz, da še zdaleč ni tako.« (D. F.)

»Navedeni prispevek o postavitvi spomenika bivšemu predsedniku R Slovenije, ki ste ga objavili 1. 4. 2024 in je po vaših navedbah bil prvoaprilska šala, je bila nedostojna in neokusna šala, ki si je po mojem mnenju javni zavod ne bi smel dovoliti. Navedena neokusnost lahko implicira razmislek o osebi, ki si želi še za časa svojega življenja spomenik v naravni velikosti, kar seveda v nadaljevanju implicira tudi razmislek o morebitnem zagovarjanju časov, v katerih so se še živečim osebam postavljali spomeniki. Ni treba biti posebej pameten, na kaj mislim in na katere čase in katere države mislim, in seveda, katere države ali kateri voditelji imajo takšne težnje. Sodobnih primerov v Evropi in Aziji in še kje je dovolj ...« (M. R.)

Prispevek je bil sprva načrtovan za objavo v Slovenski kroniki, nato so ga objavili v Dnevniku. Odgovor je zato posredoval urednik Slovenske kronike.

Urednik Slovenske kronike Jan Novak

Prispevek je bil mišljen kot dobronamerna šala ob prvem aprilu in nikakor ne kot lažna novica. Prispevek smo pripravili v sodelovanju z lokalno skupnostjo in z vso vednostjo nekdanjega predsednika RS Milana Kučana. Pred pripravo prispevka smo namreč gospoda Kučana o tem obvestili in tudi sam je prispevek vzel kot dobronamerno šalo, narejeno v okolju, iz katerega sam prihaja, in zagotovo ne kot žalitev. Tudi to kaže na širino nekdanjega predsednika, saj se zna pošaliti ali sprejeti šalo na svoj račun. Žal nam je, da ste prispevek dojeli kot nekaj negativnega. Prepričani smo ravno v nasprotno. Naslednji dan smo na istem mestu ob enakem času objavili vest, da je bil prispevek o spomeniku prvoaprilska šala.

ODGOVOR VARUHNJE Z MNENJEM

V medijih so prvoaprilske šale že dolgoletna tradicija. Nekatere so bolj, druge manj zanimive, nekatere so tudi neokusne. Dejstvo pa je, da so del tradicije in med občinstvom razmeroma splošno sprejete. Od RTV Slovenija se pričakuje, da pripravlja prvoaprilske šale na zgledni ravni

in da spoštuje, razen resnicoljubnosti, vse druge programske standarde in poklicna merila. V tem smislu je vsekakor pomembno, da so avtorji pred pripravo prispevka pridobili soglasje osebe, o kateri so pripravili šalo, da so bili z namenom primerno seznanjeni tudi ostali vpleteni in da so naslednji dan gledalcem pojasnili namen prispevka.

Tednik, 15. 4.: »Po mojem mnenju je zelo sporno, da ste šli snemat obdukcijo«

Gledalec G. R. se je odzval na prispevek v Tedniku, 15. aprila, z naslovom [Kjer mrtvi učijo žive](#), v katerem so predstavili področje in delo sodne medicine. Povzemamo odziv.

»V prispevku <https://www.rtv slo.si/slovenija/sodna-medicina-kjer-mrtvi-ucijo-zive/705247> je po mojem mnenju zelo sporno to, da ste šli snemat obdukcijo. Po obliki telesa, opisanih značilnostih smrti smem domnevati, da bi svojci, prijatelji zelo hitro ugotovili, da pred kamerami razteleshajo njim drago osebo! Kar je absolutno nesprejemljivo! Čudil se bom, če se ne bodo tako na NČR kot tudi na Zdravniški zbornici pa tudi na sodišču zoper vpletene sprožili ustrezni postopki! Tako se pač ne dela! /.../ Čudi me, da so vaši etični standardi tako padli!«

Urednik oddaje Tednik Dejan Ladika

Hvala za pozornost in odziv. Prispevek smo pripravili v sodelovanju in seveda z dovoljenjem Inštituta za sodno medicino. Namen prispevka je bil prikaz poklica, kaj vse počnejo na inštitutu, zakaj je njihovo delo pomembno, kako ugotavljajo vzroke smrti, s kakšnimi tabuji se v javnosti še vedno srečujejo, kakšen je naš odnos do smrti ... pa tudi, da ni vse tako, kot prikazujejo različne nadaljevanke in filmi. Delo na inštitutu smo želeli prikazati verodostojno, nikakor senzacionalistično ali nespoštljivo, kar je bilo tudi povedano. Na občutljivo vsebino smo opozorili v napovedi in večino prikazane obdukcije tudi zameglili.

ODGOVOR VARUHNJE Z MNENJEM

Področje, na katerega ste opozorili, ni podrobno urejeno. Zakon o medijih, Zakon o RTV Slovenija, Programski standardi ter Poklicna merila in načela novinarske etike v programih RTV Slovenija govorijo le o splošnih etičnih načelih in vrednotah javnega medija. Nekaj napotkov programskim ustvarjalcem dajejo le že omenjena poklicna merila, ki navajajo:

10 SPOŠTOVANJE VREDNOT POSLUŠALCEV IN GLEDALCEV

10.1 Dober okus

Programi RTV Slovenija morajo spoštovati in izražati splošno sprejete vrednote v slovenski družbi in upoštevati omejitve, ki se nanašajo na dober okus, nespodobnost, cenenost ali spolno izzivanje.

Občinstvo, ki spremlja program, je sestavljeno iz različnih skupin, ki imajo tudi zelo različna stališča o dobrem okusu. RTV Slovenija zato ne more pričakovati, da bodo poslušalci in gledalci v celoti sprejeli enako svobodo izražanja v radijskih in televizijskih prispevkih, kot jo sprejemajo v knjigah, v gledališču ali na filmu, pri katerih imajo bralci in gledalci v skladu s svojo vestjo široko možnost izbire.

So primeri, ko se, da bi zvesto povzeli resnično življenje, ne bi smeli izogniti določeni rabi jezika ali prizorom nasilja ali spolnosti, ki bi se jim bilo običajno treba izogniti. Poslušalcem in

gledalcem RTV Slovenija moramo omogočiti, da vidijo določene dogodke, ki hkrati prispevajo k razumevanju in razkrivajo slabosti družbe, v kateri živijo.

10.2 Odnos do zdravja

Na RTV Slovenija spoštujemo osnovno načelo iz Hipokratove prisege: Ne stori ničesar, kar bi škodovalo zdravju bolnika. Zato pri poročanju o tej problematiki spoštujemo naslednja poklicna načela:

- a. Z informacijami in oddajami ne smemo ogrožati zdravja ljudi.
- b. Pred objavo je treba vsa dejstva, ki vplivajo na zdravje ljudi, skrbno preveriti v posvetovanju z medicinsko stroko, tudi če bi s tem ogrozili roke za pripravo posameznih oddaj.
- c. S poročili in oddajami ne ustvarjamo lažnih upov oz. pričakovanj, češ "kmalu bo odkrito čudodelno zdravilo".
- d. Zaradi nasprotujočih si interesov se izogibamo tržnemu propagiranju zdravil posameznih proizvajalcev.
- e. Posebno skrbno varujemo tajnost podatkov o pacientih in njihovih boleznih. Skrbno pazimo, da jih ne žalimo ali kakor koli ne prizadenemo njihovega človeškega dostojanstva. Zavedati se moramo, da utegnejo naši prispevki trajno vplivati na potek njihovega življenja.
- f. Skrbno se bomo izogibali, da ne bi povečevali žalosti in prizadetosti posameznikov, posebej če gre za otroke in za zelo bolne ljudi.
- g. Spoštujemo zasebnost družin obolelih ali kakor koli prizadetih oseb.
- h. Zasebnost ljudi zagotavljamo tudi ob naravnih nesrečah. Bližnjim posnetkom ranjenih, bolnih ali kakor koli drugače prizadetih oseb v teh nesrečah se, kolikor je mogoče, izogibamo.
- i. Če bomo v dvomih, poročil o zdravstveni tematiki ne bomo objavljali.

Iz teh priporočil lahko razberemo, da je potrebno pri objavljanju posnetkov s področja sodne medicine z veliko mero pozornosti upoštevati različne vrednote občinstva, osebno dostojanstvo posameznikov in njihovih svojcev. Obenem pa iz teh priporočil lahko razberemo tudi poslanstvo javnega medija, da gledalcem omogoči vpogled v dogodke in tematike, ki prispevajo k razumevanju družbe, v kateri živijo. Urednik je v odgovoru podrobno pojasnil namen prispevka, ta je bil sicer razviden tudi že med njegovim predvajanjem, iz njegove jasne vsebinske zasnove. Ker so bili nekateri prizori zelo občutljivi, so na to primerno opozorili pred njegovim začetkom. Posnetke, ki bi lahko prizadeli čustva ali vrednote posameznikov, pa so zameglili.

Zato menim, da je prispevek spoštoval Poklicna merila in načela novinarske etike v programih RTV Slovenija. Z nekaterimi dejstvi in podatki, ki jih je predstavil, pa je deloval tudi preventivno, saj je pokazal znanstvene povezave med nekaterimi neprimernimi dejanji in posledicami, ki jih povzročajo. Takšno preventivno delovanje pa je vsekakor poslanstvo javnega medija.

Tednik, 15. 4.: »Video iz oddaje je zmontiran zavajajoče«

Gledalka **M. G.** pa se je odzvala na napovednik prispevka v Tedniku, ki ga je videla na Facebook strani MMC-ja, ki pa je bil v resnici del drugega prispevka v Tedniku:

»Na Facebook profilu RTVSLO:si je bil objavljen kratek video iz oddaje Tednik o uživanju drog. Tu je povezava: <https://fb.watch/rtMGPKdznl/>. Zmontiran je zavajajoče, saj je vmes prekinjen in

strokovnjakinja iz laboratorija našteva, da je konoplja med drugim kriva za največ smrti zaradi drog. Ogledala sem si celoten prispevek v oddaji Tednik (tudi ta je bil predstavljen precej stereotipno in izredno neempatično) in tega dela tam sploh ni. Odgovor strokovnjakinje je bil spremenjen, izrezan - morda da bi širil strah pred konopljo? Ob običajnih kakovostnih prispevkih omenjene oddaje je bil ta bistveno bolj senzacionalističen, pristranski in prispeva k stigmati ljudi, ki so v težavah.«

DODATNO VPRAŠANJE VARUHNJE

Ogledala sem si posnetek, ki ste ga posredovali, in prispevek Helene Ponudič v Tedniku, v katerem so bile izjave, ki ste jih priložili. Če je nekdo povzel samo delčke iz oddaje, za to ni odgovorno uredništvo Tednika. V prispevku o delu sodne medicine vsekakor ni ničesar, čemur bi lahko pripisali širjenje strahu pred konopljo. Da niste morda v Tedniku gledali prispevka o drogah in oboje nekoliko nerodno pomešali?

Gledalka se je na dodatno vprašanje varuhinje odzvala:

»Na povezavi, ki sem vam jo poslala, je jasno vidno, da je bil kratek video objavljen na FB-profilu RTVSLO.si. Tukaj je še zajem zaslona tega posnetka:

Nekdo na RTV SLO mora biti odgovoren za montiranje tega odlomka, ki se potem v sami oddaji (v 12-minutnem prispevku o drogah) sploh ne pojavi.

Ne, nisem pomešala posnetkov, saj gre za isto temo, kot piše tudi na zajemu zaslona ("v tokratnem Tedniku ... uživanju drog ... izsek prispevka").«

Urednik oddaje Tednik Dejan Ladika

V oddaji Tednik smo se v dveh prispevkih dotaknili vprašanja drog. V enem smo se posvetili razmeram v Ljubljani in Novi Gorici in raziskovali, kaj bi prinesla uvedba varnih sob, s katerimi bi lahko zamejili uporabo drog na javnih prostorih oziroma tako imenovano odprto sceno, v drugem prispevku (iz katerega je tudi posnetek zaslona s FB strani MMC-ja) pa smo o drogah govorili le v enem delu, in sicer v kontekstu preiskav smrti, ki jih opravljajo na Inštitutu za sodno medicino v Ljubljani. Odlomki iz prispevkov oziroma napovedniki oddaj, ki jih objavljamo na

različnih platformah, so vedno iz oddaj, kot je bilo tudi v tem primeru. Za morebitno zmedo se opravičujemo.

ODGOVOR VARUHNJE Z MNENJEM

Odgovor urednika tedenskih oddaj pritrjuje mojemu sklepanju, da ste pomotoma pripisali izsek na Facebook profilu prispevku o drogah, v resnici pa je bil del prispevka o sodni medicini. Kontekst prispevka je v tem primeru izjemno pomemben in ključen. Kajti vsebina prispevka avtorice Anje Nab Huš se je osredotočila na varno uporabo drog in zmanjševanje škode med uporabniki, h kateri lahko veliko prispevajo varne hiše in drugi varni prostori ali načini za uživanje drog. Nakazala je (skozi besede enega od uporabnikov), da varni načini rabe celo prispevajo k zmanjšanju uporabe drog. Zato prispevku nikakor ne moremo očitati, da je uživalce drog stigmatiziral.

Izsek o konoplji je bil del prispevka o sodni medicini, kjer so predstavili delo laboratorija v primeru nenadnih smrti. Tudi ta prispevek v Tedniku je bil povsem korekten, v ničemer ni problematiziral konoplje ali poskušal širiti strahu pred njo. Prav nasprotno, v prispevku je jasno navedena večja nevarnost sintetičnih drog.

Povzetki na Facebook strani in druge napovedi oddaj ali celotnih prispevkov so narejeni tako, da vabijo k ogledu, zato ne morejo, niti ni njihov namen, predstaviti vsebine celovito. To morajo spoštovati prispevki in oddaje, kar je bilo v primeru prispevka Helene Ponudič o sodni medicini v celoti spoštovano.

[Tukaj](#) vam pošiljam še povezavo na celotno oddajo Tednik.

»Ostro protestiram zaradi medijske blokade protesta upokojencev«

Varuhinja je glede domnevnega neporočanja TV Slovenija o shodu upokojencev, 25. aprila, prejela 2 pisna in 1 telefonski odziv. Navajamo odzive:

»Zaznal sem informacijo, da je bil v četrtek, 25. 4. 2024, protestni shod upokojencev na Trgu republike v Ljubljani. Da bi o tem kaj več izvedel, sem zvečer pozorno spremljal Dnevnik TV SLO, pa ni bilo nič. Sem si mislil, da zadeva pač še ni prišla na vrsto in sem potem namenoma gledal še Odmeve. Zopet nič. To pa je v meni sprožilo občutek, da do opustitve poročanja ni prišlo zaradi nekih tehničnih ali organizacijskih razlogov.

Danes sem malo bolj preverjal in opazil, da je na MMC (ki ga spremlja bistveno manj interesentov kot npr. Dnevnik) pa le nekaj napisanega. Torej je RTV SLO dogajanje spremljala, vendar tega ni objavila v osrednjih informativnih oddajah. Taka praksa je nedopustna. Ostro protestiram proti ignoriranju delovanja upokojencev, ki predstavljajo znaten del slovenske javnosti in vaših naročnikov - plačnikov.

Pričakujem opravičilo (ali vsaj ustrezno pojasnilo) in zavezo k ustreznemu medijskemu pokrivanju tudi vam nevšečnih družbenih dogajanj. Upam, da se motim, toda navdaja me občutek o namernem selektivnem poročanju o dogajanju v Sloveniji po načelu, da se favorizira pretežno, kar prihaja z leve in obsoja ali ignorira nasprotno stran.« (F. S.)

»Ostro protestiram zaradi medijske blokade protesta upokojencev. Ste javna TV.« (B. Š.)

»TV naj bo od vseh. Vsakič, ko imajo upokojenci svoj manifest, ne morem v Ljubljano. Menda so bili pred RTV-jem, kjer so protestirali zaradi prenosa. Sem gledal Dnevnik, pa je bila tako skopa novica, samo 17 sekund. Pri Odmevih pa posvečajo pozornost stvarim, ki državljanov večinoma sploh ne zanimajo. 600.000 je upokojencev in če se zanje zbere 40.000 ljudi ali manj ... da si ne zaslužijo ene novice, enega prispevka, ki bi bil dolg 5 minut, da bi nekdo poročal, kakšne so zahteve nas upokojencev ... Pa smo plačniki RTV-prispevka. Moram se posluževati drugih TV, da sploh izvem, kaj je bilo tam. Če pa kaj dela Nika Kovač, je pa to takoj na TV. Kdo je ona, da se ji namenja toliko prostora? To je zame zavajanje. TV bi morala biti objektivna. Naj povedo novico. Naj ne komentirajo. Si bomo že mi sami ustvarili mnenje. Imamo uzurpacijo javne RTV, moralo pa bi biti uravnoteženo. Tudi o Gazi ne poroča objektivno. Na TV gledam samo še na 3. programu prenose iz parlamenta, poročila pa povedo samo del, ki je v prid levi strani.« (D. D.)

Urednica Uredništva dnevnoinformativnih oddaj TV Slovenija Maša Tomažin Hladen

O protestih upokojencev smo poročali v skladu z uredniško odločitvijo.

ODGOVOR VARUHNJE Z MNENJEM

TV Slovenija je o shodu upokojencev poročala v Dnevniku, 25. aprila. To je osrednja in najpomembnejša informativna oddaja TV Slovenija. Zato v tem primeru nikakor ne moremo govoriti o medijski blokadi ali o spregledu dogodka. O shodu je objavila 20 sekund dolgo poročilo, v katerem je povzela bistvene vsebine dogajanja na Kongresnem trgu in pred stavbo RTV Slovenija.

Mnenja

O uravnoteženosti in objektivnosti poročanja na TV Slovenija

»Bi morali biti bolj realni na TV. Vidite, kako gre Sloveniji, vsak dan slabše, vi pa poročate o tej vladi, kot da dela samo dobro. Zelo poudarjate vse dobre stvari, nič pa ne poročate o problemih, o tem, česa ne dela. Plačujemo RTV, pa ne dobimo vseh realnih informacij.« (M. R.)

»Moti me, ker novinarji nič ne poročajo oz. ne poročajo kritično o opoziciji. Trenutno gledam TV SLO 3, kjer poteka seja, na kateri je opozicijski poslanec izjavil, da prva zadeva, ko bodo spet na oblasti, bo referendum o ukinitvi RTV-prispevka. Zavedam se pomena javnega RTV-servisa, zato se mi take izjave ne zdijo sprejemljive. Tudi v Tarči bi bilo lahko več o izjavah in delu opozicije.« (M. M.)

O novi podobi rubrike Vreme

»Zanima me, kdo spreminja shemo na TV SLO 1 za vremensko napoved. Nikakršna shema, se ne znajde človek, ko hoče pogledat vreme. Vse zadnje so bile boljše od tega, kar ste sedaj spreminjali. /.../ Ta je nelogična; gledaš vreme - gore, morje - vse je enake barve. In vse je prehitro prikazano. Prej je bilo veliko boljše, ne vem, zakaj spreminjajo. Vse to stane in stane nas, naročnike. /.../ Nelogično, ni razumljivo.« (M. R.)

O (prehitrem) govoru voditelja oddaje Marcel

»Sem redna in vneta gledalka vaših oddaj. S ponovno uvedbo oddaje Marcel sem navdušena nad novo obliko, vendar imam prošnjo s tem v zvezi. Ker sem že v poznih letih, in takih nas je veliko, me moti prehitro in pogosto nerazumljivo govorjenje voditelja oddaje.« (S. P.)

II. KULTURNI IN UMETNIŠKI PROGRAM

Obzorja duha, 7. 4.: »Gre za zlorabo verske oddaje za propagandne namene«

Varuhinja je prejela pripombi dveh gledalk na prispevek o festivalu mladih v Sočiju v oddaji [Obzorja duha: \(Po\)velikonočni mozaik](#), 7. aprila. Navajamo odziva:

»Rada bi vas opozorila na včerajšnjo oddajo [Obzorja duha](#) (Po)velikonočni mozaik, v kateri je bil približno od 21.45 minute naprej predvajan prispevek novinarki Uršule Vratuša Globočnik, ki je sicer oddajo Obzorja duha tudi vodila. Prispevek Uršule Vratuša Globočnik o festivalu mladih v Sočiju v Rusiji sem videla kot izpostavo ruske državne televizije ter menim, da gre za zlorabo verske oddaje za propagandne namene. Zakaj?

1. Ker je bil predvajan Putinov govor in je bil Putin predstavljen kot velik zagovornik in celo borec družinskih in drugih pozitivnih vrednot, čeprav je znano, da je ukazal in še vedno vodi krvavo vojno proti Ukrajini! In da je Rusija na ukrajinskih tleh zagrešila množico vojnih zločinov! Medtem, ko se je v tem prispevku Putin prikazal kot pozitivna osebnost, propagandisti na ruski TV dnevno pozivajo k pobojem Ukrajincev in v tem trenutku tudi k temu, da se ukrajinsko mesto Harkov zravnava z zemljo!

2. Ker je krvava vojna, ki jo je začela Rusija, ko je napadla suvereno državo Ukrajino, zasedla in si priključila dele njenega ozemlja, imenovana zgolj kot "težka politična situacija".

3. Oddajo spremljajo pretežno verniki, ki oddaji zaupajo in nekritično sprejemajo za dobro vse, kar se v oddajo Obzorja duha predvaja, zato to pomeni, da je oddaja postala dobesedno avtocesta za takšno propagando.« (T. T.)

»Na Vas se obračam v vprašanju: Zakaj je bila v izključno verski oddaji Obzorja Duha to nedeljo, 7. 4. 2024, objavljena povsem neprikrita politična podpora predsedniku agresorske države Putinu? Zadeva je namreč povsem neprimerna. Prispevek novinarki Vratuša Globočnik je bil grob tujek v tej oddaji, saj vsebina njenega prispevka nikakor ni bila verske narave. Zanima me, kdo je odobril takšno spremembo in zakaj.« (M. P.)

Urednik Uredništva verskih oddaj TV Slovenija Vid Stanovnik

Zahvaljujem se za vaše sporočilo. V oddaji Obzorja duha, 7. 4. 2024, je bila objavljena reportaža o srečanju mladih v Sočiju. Srečanja se je udeležilo več kot dvajset tisoč mladih, predvsem iz Azije. Osnovna tema prispevka je bil odnos do družine in tradicionalnih vrednot. To je bilo predstavljeno skozi izjave mladih udeležencev, posnetih na terenu. Predstavljena je bila zgodovina teh srečanj, kar je omogočilo gledalcem vrednotenje dogodka. V prispevek je bil vključen tudi kratek izsek iz Putinovega nagovora mladim na srečanju. Govora namenoma

nismo povzemali, da smo se izognili očitkom o manipulaciji. Jasno in celovito je bilo predstavljeno dovolj informacij, da si je gledalec oblikoval mnenje o dogodku. V oddaji Obzorja duha redno objavljamo reportaže o dogodkih, kjer so tema vrednote.

MNENJE IN PRIPOROČILO VARUHNJE

Odgovoru urednika dodajam mnenje o prispevku, ki vas je zmotil. Reportaža o srečanju mladih v Sočiju je bila del oddaje Obzorja duha. Na spletni strani oddaje je njena zasnova opisana tako: *»Obzorja duha je oddaja o veri in verujočih. V njej spremljamo dogodke v velikih verstvih doma in po svetu. Veliko pozornost namenjamo avtohtonima verskima skupnostima Katoliški in Evangeličanski cerkvi. Posamezna oddaja prinaša: poročila o najnovejših dogodkih v Sloveniji in svetu, kjer čim celoviteje poskušamo osvetliti prireditve, dejavnosti in ustanove, ki pomembno sooblikujejo religiozno polje v Sloveniji, spremljamo umetniške stvaritve (knjige, glasba, razstave likovnih del) z religiozno tematiko, občasno pripravimo "temo tedna". Z različnimi prispevki spregovorimo o družbeni in socialni razsežnosti vernosti ter spremljamo dialog med religijami, pozorni smo na etična vprašanja in področje človekovih pravic. Oddaja je sestavljena iz prispevkov različnih zvrsti (reportaže, poročila, feljtoni), ki jih povezuje moderatorka v studiu. Občasno v studiu gostimo različne goste.«*

Oddaja 7. aprila je trajala 33 minut in 48 sekund, reportaža o srečanju mladih v Sočiju pa 5 minut in 42 sekund. **Srečanje mladih ni bilo verske narave.** Je pa urednik primerno pojasnil umestitev reportaže v oddajo s pojasnilom, da **v oddajo večkrat uvrščajo tudi reportaže z dogodkov, ki so posvečeni vrednotam.** To je tudi skladno z vsebinsko zasnovo oddaje, ki se posveča tudi etičnim vprašanjem.

Iz reportaže pa ni razvidno, kdo je bil organizator srečanja, kar je osnovna informacija, ki jo mora posredovati vsak novinarski prispevek, tudi reportaža. Tu se je avtorici zgodil prvi odmik od točke 1.8 Poklicnih meril in načel novinarske etike v programih RTV Slovenija, ki navaja:

»Nobeno poročilo ali programska vsebina nista poštena, če:

- a. ne vsebujeta vseh poglavitnih dejstev;*
- b. vsebujeta nepomembne podatke na račun najpomembnejših dejstev;*
- c. nevede ali vede zavajata gledalce in poslušalce;*
- d. poročevalec uporablja besede ali prijeme, ki kažejo na njegovo pristranskost.«*

Če gre pri opustitvi navedbe organizatorja le za manjši odmik od podtočke a, pa gre v primeru vključitve nagovora ruskega predsednika Putina za kršitev podtočk b in c.

Nagovor ruskega predsednika je dolg 45 sekund. To v celotnem prispevku (5'42") res ni zelo veliko, pa tudi ne malo. A dolžina v tem primeru sploh ni pomembna. **Glede na vsebinsko zasnovo oddaje in te reportaže je bil namreč ves nagovor ruskega predsednika povsem odveč (kršitev podtočke b).** Izbor predsednika kot sodelujočega v reportaži je bil povsem napačen. Če so vsebinski poudarek oddaje in reportaže poleg verskih vsebin tudi vrednote, predsednik agresorske države vsekakor ni primerna oseba za izražanje vrednot.

V kontekstu reportaže je bil poleg tega predsednik agresorske države prikazan kot zagovornik pozitivnih vrednot, kar lahko šteje kot zavajajoče poročanje (kršitev podtočke c).

Zato uredništvu priporočam notranjo razpravo o Poklicnih merilih in načelih novinarske etike v programih RTV Slovenija, zlasti o vključevanju primernih sogovornikov, upošteva je pri tem tudi njihovo širše družbeno ozadje, pa tudi o vključevanju vsebin, ki so lahko zavajajoče in nepošteno in ki pri gledalcih upravičeno lahko zbudijo dvom v nepristranskost avtorja.

Zakaj je bila oddaja Obzorja duha 31. marca krajša kot ostale oddaje?

»Kot slišim, ste skrajšali versko oddajo Obzorja duha (op. a.: 31. 3.) in to za prispevek, dolg cca 5 minut. Ko sem šel od evangeličanskega bogoslužja pa do Prvega dnevnika skozi, sem ugotovil, da ste vmes predvajali 4x reklamni blok cca med 15-17 minut. Podali ste pa izgovor, da je bilo ev. bogoslužje predolgo, pa izredno pomembne novice, ki bi bile z manj reklam lahko vseeno točno ob 13.00. Vem, da živite tudi od reklam, ampak vse se da, če se hoče. Vse bolj in bolj imate ponižujoč odnos do vernih. /.../« (V. Š.)

ODGOVOR VARUHINJE

V arhivu oddaje Obzorja duha, ki je dostopen [tukaj](#) (in vedno omogoča dostop do vseh oddaj), sem pregledala dolžino zadnjih oddaj Obzorja duha in ugotovila naslednje dolžine:

21. 4.: 35'03"

14. 4.: 31'14"

7. 4.: 33'48"

31. 3.: 20'38"

24. 3.: 28'46"

17. 3.: 35'43"

Povprašala sem uredništvo, zakaj je bila oddaja 31. 3. krajša. Ko prejemem odgovor, vam ga pošljem. Sicer pa seznam oddaj kaže, da je večina oddaj Obzorja duha dolgih toliko kot že več zadnjih let, približno 32 do 35 minut. Glede predvajanja oglasov in programskih vsebin pa je tako, da se Prvi dnevnik vsak dan začne ob 13. uri, zato se mora temu prilagoditi ves program, ki je predvajan do takrat, vključno z oglasi.

Urednik Uredništva verskih oddaj TV Slovenija Vid Stanovnik

Dolžine oddaj Obzorja duha, ki jih navajate, so krajše zaradi daljših prazničnih nedeljskih bogoslužij. V nedeljo, 24. 3. 2024, se je na začetku »velikega tedna« med bogoslužjem bral tudi evangelijski zapis o Jezusovem trpljenju. Na veliko noč, 31. 3. 2024, pa so bila Obzorja duha dolga 20 minut. Tako je vsako veliko noč, saj zaradi prenosa slovesnega papeževega bogoslužja iz Vatikana spremenimo programsko shemo. Ob 10. uri je neposredni prenos nedeljskega bogoslužja. Temu sledi ob 12. uri papežev nagovor Urbi et orbi. In nato sledi oddaja Obzorja duha. Prispevek, ki ga omenja gledalec, smo objavili v oddaji 21. 4. 2024.

DODATEN ODGOVOR VARUHINJE

Odgovor urednika uredništva torej dodatno potrjuje, da ni šlo za nenaden poseg v oddajo, temveč za dolžino oddaje, ki je zaradi ostalih verskih vsebin ob velikem tednu krajša vsako leto.

Glede na leto 2022 in leta prej je verskih vsebin na TV Sloveniji lani in letos celo več (zaradi prenosov nedeljskega bogoslužja).

Odzivi na prenos Molitve ob ramazanskem bajramu, 10. 4

Varuhinja je prejela 3 telefonske odzive gledalke in dveh gledalcev na neposredni prenos [Molitve ob ramazanskem bajramu](#), 10. aprila na TV SLO 2. Navajamo odzive:

»Bil sem zgrožen nad TV-programom: 1. ker se je predvajala molitev bajram na TV SLO 2, zbdlo me je še posebej zato, ker nogometne tekme Slovenija: Portugalska pa ni prenašala. Menim, da bi morala TV prenašati vsebine, ki povezujejo ljudi, ne pa take, ki razdvajajo. In verske vsebine bolj razdvajajo kot povezujejo. Tako bajram kot maše.« (Ž. J.)

»Zakaj ste predvajali včeraj zjutraj muslimane po TV, Ruparjevega shoda pa ne morete kazati. Dajte potem vse predvajati.« (N. S.)

»Cerkev je ločena od države, lastnica RTV je država. Zakaj ste predvajali bajramsko molitev?« (M. G.)

Urednik Uredništva verskih oddaj TV Slovenija Vid Stanovnik

V skladu s Programsko-produkcijskim načrtom za leto 2024, ki ga je potrdil Svet RTV Slovenija, je TV SLO prenašala molitev ob začetku ramazanskega bajrama iz Muslimanskega kulturnega centra v Ljubljani. V Uredništvu verskih oddaj, v skladu s PPN, v letu 2024 pripravljamo tudi prenose nedeljskih bogoslužij in prazničnih bogoslužij iz katoliških in evangeličanskih cerkva.

ODGOVOR VARUHNJE Z MNENJEM

Res je, da Ustava Republike Slovenija v 7. členu določa: »Država in verske skupnosti so ločene«. Toda v istem členu določa tudi: »Verske skupnosti so enakopravne; njihovo delovanje je svobodno«. Poleg ustave mora TV Slovenija spoštovati tudi Zakon o RTV Slovenija, v katerem piše, da »posebno pozornost posveča položaju in delovanju registriranih verskih skupnosti«. To že vrsto let počne z več oddajami o veri in verujočih, pa tudi s prenosi bogoslužij, ki so namenjeni predvsem tistim, ki se jih zaradi različnih razlogov ne morejo osebno udeležiti. Za leto 2024 je TV Slovenija v Programsko-produkcijskem načrtu poleg prenosov katoliških in evangeličanskih bogoslužij predvidela tudi prenos molitve ob ramazanskem bajramu.

Ta prenos ni vplival na prenos nogometne tekme, niti na poročanje s shoda upokojencev, saj te vsebine nastajajo v različnih uredništvih. Deleži vsebin po posameznih uredništev oziroma vsebinah so določeni vnaprej, z letnim programsko-produkcijskim načrtom. Prenosi mednarodnih nogometnih tekem so povezani tudi z odkupom TV-pravic za predvajanje in z visokimi stroški.

Zahvala za film Še vedno verjamem

»Rada bi se vam zahvalila za film [Še vedno verjamem](#), ki je bil v ponedeljek, 1. 4. 2024, na TV SLO 1. Zares pretresljiva zgodba in polna upanja. Res sem vam hvaležna, saj je vse premalo tovrstnih spodbud in upanja v našem vsakdanu. Želim vam vse dobro in še enkrat hvala.« (N. O.)

ODGOVOR VARUHIINJE

Tako kot vse kritike so za vse programske ustvarjalce, tudi tiste, ki za vas izbirajo filme, zelo dobrodošle tudi vse pohvale. Poleg strokovnih in umetniških meril, na podlagi katerih izbirajo filme, so pomembna tudi pričakovanja gledalk in gledalcev. Zato se vam tudi kot varuhinja iskreno zahvaljujem, da ste si vzeli čas in izrazili mnenje. Dodatno se vam zahvaljujem, ker ste v mnenju izrazili to, kar sem tudi sama zapisala v priporočilih za Programsko-produkcijski načrt za leto 2024: naj RTV Slovenija upošteva, da se je »po epidemiji, vojnah v svetu, porastu nasilja in nestrpnosti v družbi duševno stanje mnogih državljanek in državljanov poslabšalo, zato naj RTV Slovenija usmeri načrtovane vsebine v preventivno delovanje za izboljšanje odnosov v družbi in duševnega stanja posameznikov.« K temu pa seveda sodijo tudi filmi in druge vsebine, ki širijo optimizem.

Pohvala ustvarjalcem oddaje *Male sive celice*

*»Sem učiteljica geografije na osnovni šoli, ki se poleg osnovnega dela ukvarjam z raziskovalnim delom z nadarjenimi učenci. Želim sporočiti pohvalo za ustvarjalce oddaje *Male sive celice*. Vsebine oddaje so meni osebno in mojim sodelavcem zelo dobrodošle in uporabne kot popestritev učnega procesa. Velikokrat razlago vprašanja vključim v sam pouk.*

Kot udeleženci snemanja pa so učenci pridobili ogromno življenjskih izkušenj, ki jim bodo pomagale pri soočanju z marsikaterim izzivom v prihodnosti (premagovanje stresa, improvizacija, soočanje s porazom ...).

Hkrati učence obveščamo, da so na RTV zelo dobre izobraževalne vsebine, ki jim pomagajo pri učenju.

Zelo bi bila vesela, če bi s tako odlično oddajo v takšnem obsegu, kot je bil do sedaj, tudi nadaljevali.« (B. R.)

III. RAZVEDRILNI PROGRAM

Sodelovanje gledalcev v nagradni igri kviza *Vem!*

Gledalka **Z. G.** se je odzvala na nov način sodelovanja v nagradni igri kviza *Vem!*, a se je izkazalo, da ta velja le izjemoma:

*»Do sedaj sem reševala nagradno vprašanje prek interneta. Kar naenkrat se je pojavila *Obrazna knjiga* (op. a.: Facebook), ki je nima vsak. Nekaj podobnega je tudi pri kvizu *Joker*. Je za to kriv nov urednik? Smo mi upokojenci, ki nimamo *Obrazne knjige*, drugorazredni? Če že, naj bosta na razpolago obe možnosti.«*

Urednica kviza *Vem!* Dajana Makovec

Kot ste verjetno že opazili, še naprej lahko sodelujete v vaši nagradni igri na spletu. Le izjemoma, v posebnih oddajah z večkratnimi zmagovalci, nagradne igre za gledalce ni, ali pa je na naši Facebook strani. Pri teh oddajah ob snemanjih še ni določen datum predvajanja, v redni

nagradni igri, ko povemo pravilni odgovor iz prejšnje oddaje, pa si morajo oddaje slediti po vnaprej določenih datumih predvajanja. V nagradnih igrah na Facebooku, letos je bila ta šele druga, ni klasičnih enigmatških vprašanj, namenjene so predstavitvi različnih akcij RTV Slovenija, nagrade v njih pa so simbolične.

Nikakor pa ta izjema, ki vas je zmotila, ni povezana z nastopom novega urednika Razvedrilnega programa, ki je v svojem prvem mandatu leta 2015 vaš priljubljeni kviz uvrstil v program Televizije Slovenija.

Še veliko prijetnih trenutkov in izzivov ob spremljanju in sodelovanju v naših nagradnih igrah vam želim!

Odgovorni urednik Razvedrilnega programa TV Slovenija Mario Galunič

Odgovor urednice kviza Vem! dopolnjujem z odgovorom, ki se navezuje na kviz Joker.

Res je, igra Joker doma, ki smo jo predstavili v prenovljeni podobi v mesecu marcu oz. v novi sezoni kviza, res ni taka, kot je bila prejšnja, razlogov za spremembo je bilo kar nekaj in noben ni povezan z novim odg. urednikom, saj gre za odločitve, ki so bile sprejete že pred nastopom njegovega mandata.

Gostovanje na tuji aplikaciji Slido je bilo za uredništvo nemajhen strošek, ki smo ga seveda z veseljem plačali, dokler je bil odziv gledalcev dovolj velik.

Z vsako sezono je bilo tekmovalcev na žalost manj, kar pomeni, da smo začeli iskati alternativno možnost vzporednega sodelovanja in angažiranja gledalcev, ki jih to zanima.

Našli smo jo v dveh družbenih omrežjih, na katerih smo stalno prisotni, na Facebooku in Instagramu.

Razumemo, da ne želijo vsi gledalci uporabljati teh aplikacij, čeprav je tudi prejšnja igra Joker doma zahtevala registracijo in nekaj tehničnega znanja pri prijavi in uporabi spletnih orodij.

Na vsak način je oddaja Joker v prvi vrsti televizijska forma in za užitek ob gledanju nikakor ni potrebno sodelovati v igri Joker doma. To je zgolj opcija, možnost, dodatna ponudba.

Morda še to: novi način igre se je izkazal za zelo uspešnega, saj z nami redno sodeluje več gledalcev, kot smo jih uspeli pritegniti s prejšnjo igro, kar pomeni, da je bil naš namen vsaj v tem smislu dosežen.

Je pa povsem mogoče, da to niso isti gledalci. Morda smo z novo verzijo spletne igre ujeli nove 'igralce', ki bodo prišli na svoj račun sedaj, pa jih morda prejšnja igra ni pritegnila. Nikoli ne moremo ustreči prav vsem in žal nam je, da ste vi med njimi.

Na vsak način upamo, da ostanemo povezani z našimi zvestimi gledalci, ki bodo še naprej z veseljem gledali kviz Joker.

IV. ŠPORTNI PROGRAM

Odsotnost prenosov ženske rokometne reprezentance

Precejšnje razočaranje, ker TV Slovenija ni prenašala kvalifikacij ženske rokometne reprezentance za olimpijske igre, je v odzivu izrazila gledalka T. Š.:

»/.../ Vrh podcenjevanja, če ne že kar ponižanja, pa je odsotnosti prenosov ženske rokometne reprezentance, ki odhaja na Olimpijske igre. Prosim za več odgovornosti na tem področju, saj smo, žal, Slovenci lahko ponosni predvsem na naše športnike. V premislek!«

Odgovorni urednik Športnega programa TV Slovenija **Gregor Peternel**

Če želimo pridobiti pravice za športne prenose, potrebujemo finančna sredstva, da se zanje lahko potegujemo in jih tudi plačamo. Plačati je potrebno pravice za predvajanje in tehnične (satelitske) stroške za prenos signala.

Če sredstev nimamo, tako kot v primeru rokometnih kvalifikacij, potem jih ne moremo zagotoviti. Finančno stanje RTV je poznano.

Nismo imeli kvalifikacij za olimpijske igre, bomo pa prenašali olimpijske igre, vključno s tekmami naše reprezentance. Zato menim, da je TV Slovenija za 2024 zagotovila pravice za večino najpomembnejših športnih dogodkov.

ODGOVOR VARUHNJE Z MNENJEM

Strinjam se z vami, da so dosežki naših športnikov res takšni, da smo nanje lahko ponosni in da združujejo tako velik del Slovencev in Slovenk, kot le malokatera druga stvar. Zato sem ob predstavitvi Letnega poročila 2023 na seji Sveta RTV Slovenija, pa tudi drugod, opozorila, da slovenski državljani in državljanke, plačniki RTV-prispevka, od javne RTV Slovenija upravičeno pričakujejo, da bo prenašala vse pomembne tekme državnih reprezentanc. Vendar to ni odvisno samo od TV Slovenija, temveč bi morali za rešitev tega problema več storiti država (Vlada RS, ki sprejema seznam pomembnih tekem, ki morajo biti dostopne na 70 % ozemlja Slovenije), verjetno tudi mednarodne športne zveze, ki prodajo pravice tistemu, ki več plača, čeprav se tudi od omenjenih zvez pričakuje družbeno odgovorno ravnanje, pa tudi evropske javne RTV-hiše bi povezane morda lahko dosegle več.

V. SPLOŠNO

Pohvala za uvedbo podkastov za TV-oddaje in pobuda za usmerjanje v Mediateko

»Ravnokar sem v RTV-jevi Mediateki opazil TV-oddaje Intervju, Politično in Marcel kot (avdio) podkaste. Odlično, hvala!

Morda še en predlog, vi boste gotovo vedeli, koga na zavodu dregniti: cele noči se na TV SLO 1 vrtijo napovedniki oddaj, ki šele bodo - morda bi bilo napovednike možno narediti v usmerjevalnike publike v Mediateko, kjer si lahko tisti, ki ponoči gledamo napovednike (!?), takoj postrežemo s številnimi odličnimi vsebinami.« (K.)

Pomočnik direktorice TV Slovenija za programske zadeve **Rok Smolej**

Ni sicer jasno, kako konkretno si gledalec predstavlja usmerjevalnike občinstva na Mediateko, je pa dejstvo, da na TVS v sodelovanju z digitalnim uredništvom ves čas promoviramo aplikacijo RTV 365, prav spomladi smo začeli z novo akcijo opozarjanja gledalcev na možnost uporabe aplikacije RTV 365, do poletja bomo promocijo še dodatno vsebinsko okrepili.

Pohvale avtorskim oddajam

»Rad bi pohvalil vaše avtorske oddaje, ki so zelo kvalitetne, s predstavitvijo dobrih praks v Sloveniji, tako v oddaji Podjetno naprej, Vizionar, kakor tudi v Kmetijski oddaji.

Pohvalil bi tudi oddaji Male sive celice in Ugriznimo znanost, ki jih voditelji dobro vodijo in naredijo privlačne za najstnike. Gostite tudi dobre goste in vmes naredite kake poskuse, eksperimente, kar mlade in mlade po duši privlači k ogledu.

Pri vseh teh oddajah so voditelji odlični in dobro vodijo oddaje in so fajn sogovorniki z gosti oddaj. Slovenija ima velik dobrih podjetij, ustvarjalnih, kreativnih, inovativnih ljudi in je prav, da to prek raznih oddaj, dobrih praks predstavite javnosti.

Pohvala gre tudi oddaji Na lepše, kakor tudi Čez planke (ki jo že pogrešam) in njihovim voditeljicam, ki fajn vodijo oddaji.

Še na mnogo dobrih gostov in fajn oddaj želim in se gledamo.« (M. H.)

ODGOVOR VARUHINJE

Zahvaljujem se vam za pozorno spremljanje oddaj TV Slovenija in še bolj za čas, ki ste si ga vzeli, da ste o njih zapisali mnenje. Brez vaših osebnih podatkov sem vaše pohvale poslala pristojnim odgovornim urednikom teh oddaj. Veseli so vseh odzivov gledalcev, saj tako dobijo vpogled v vaša pričakovanja.

RADIO SLOVENIJA

I. VAL 202

Premalo slovenske glasbe v jutranjem pasu?

Poslušalec **F. B.** se je v odzivu "pritožil", da je v jutranjem časovnem pasu, tj. med 6. in 10. uro, na Valu 202 premalo slovenskih skladb:

»Sobota, 13. aprila. Poslušam jutranja poročila na Valu 202, potem še glasbo do osme ure. Devet skladb, med njimi **niti ene slovenske**, iz hiše, ki se imenuje Radiotelevizija **Slovenija**. Premajhen vzorec? Odprem še seznam skladb za uro pred tem, in v tem pasu glasbena urednica radodarno odmeri celó tri skladbe od trinajstih. V seštevku 22 skladb tri slovenske, statistično delež slovenskih okrog 14 % (seveda je račun odstotka od števila 22 strogo statistično »prepovedan«, a vseeno ...).

In tudi sicer – in na srečo: simpatičen, kultiviran, poslušljiv glas voditeljice Ajde Sokler.

Prilagam seznam iz glasbenega SOS:

Glasbeni SOS, 13.04.2024

Ura Naziv

06:57 JEHRO - EVERYTHING

06:52 SNOH AALEGRA FEAT. COMMON - BAD THINGS

06:48 MARTINA - TIŠINA

Ura Naziv

06:40 VANESSA PARADIS - JOE LE TAXI
06:33 THE ROLLING STONES - BROWN SUGAR
06:30 FUNK FACT - TAKES TIME
06:27 ANDERSON PAAK - COME DOWN
06:23 JUNGLE - CASIO
06:19 KATALENA - ENCI BENCI
06:16 MARK RONSON FEAT. MILEY CYRUS - NOTHING BREAKS LIKE A HEART
06:11 LEONARD COHEN - DANCE ME TO THE END OF LOVE
06:07 JARC GREGORIN TRIO - NIČ NE BO, KOT JE BILO
06:03 ANTHONY HAMILTON - WALK IN MY SHOES
07:58 GUNS N' ROSES - PERHAPS
07:53 HAIKU GARDEN - AVALANŠ
07:50 BRITNEY SPEARS - MY PREROGATIVE
07:46 KAJAGOOGOO - TOO SHY
07:42 NOAIR - SQUARE
07:35 RED HOT CHILI PEPPERS - CALIFORNICATION (RADIO EDIT)
07:30 SOFT HAIR - LYING HAS TO STOP
07:25 ĐOKO - ŠEĆER
07:22 DUA LIPA, ELTON JOHN - COLD HEART (PNAU REMIX)

V studiu: Ajda Sokler

Izbor glasbe: Neja Jerant«

Čez tri dni je poslušalec svoje vprašanje še dopolnil:

»Kaj pomeni dnevni pas? V katerem dnevnem pasu pa na Valu 202 lahko poslušamo slovensko glasbo, ki ne bo klavrna manjšina v poplavi tuje? Nobene argumentacije, nikakršnih empiričnih dokazov! Pri svojih kritikah sem se vedno izogibal »pisanju na suho«, prilagal sem preverljiva dokazila. Tudi tokrat - v dnevnem pasu 16. aprila 2024 od 6. do 10. ure - se je namreč po uradnih javno objavljenih podatkih Glasbenega SOS zvrstilo **38 skladb, od tega le 11 slovenskih**. Dokazilo je v priponki. Mar ni to dnevni pas, ki ga uporablja **večina** slovenskih poslušalcev na nacionalnem radiu?

GLASBENI SOS, 16.04.2024

Ura Naziv

06:54 ZAZ - JE VEUX
06:50 BLONDIE - HEART OF GLASS
06:50 BLONDIE - HEART OF GLASS
06:42 ALICE MERTON - VERTIGO
06:33 MITJA - KLIK
06:24 RED HOT CHILI PEPPERS - SCAR TISSUE
06:20 JARDIER - SAILOR
06:15 PLATEAU - DENS
06:11 PRINCE - THE MOST BEAUTIFUL GIRL IN THE WORLD
06:07 FABIANA PALLADINO - STAY WITH ME THROUGH THE NIGHT
06:03 MARTINA - TIŠINA
07:58 THE MARIÁS - RUN YOUR MOUTH

Ura Naziv

07:54 THE CURE - INBETWEEN DAYS
07:51 KINGS OF LEON - MUSTANG
07:44 NEISHA - LIFE JE TVOJ
07:40 ELECTRIC LIGHT ORCHESTRA - LONG BLACK ROAD
07:35 HAMO & TRIBUTE 2 LOVE - POMLAD
07:28 MICHAEL KIWANUKA - LOVE & HATE (ALTERNATIVE RADIO MIX)
07:25 BATISTA CADILLAC - SVET SE PODIRA VASE
08:58 RANR - DOLGO NE
08:52 ROB THOMAS - THIS IS HOW A HEART BREAKS
08:43 - Funky People KVIZ (KOS518-9, Funky people)
08:40 MOBY - NATURAL BLUES
08:34 SIDDHARTA - PREPOVEDANA
08:27 DAVE MATTHEWS BAND - SAMURAI COP (OH JOY BEGIN)
08:21 MUSE - UPRISING
08:17 LUSTERDAM - MORAM
08:12 QUEEN - I WANT TO BREAK FRE
09:56 U2 - LIGHTS OF HOME (ST PETER'S STRING VERSION)
09:50 KLAXONS - GOLDEN SKANS
09:47 JUNGLE - TALK ABOUT IT
09:43 JADRANKA JURAS - LA LA LA LA LA LA
09:39 BENSON BOONE - CRY
09:35 BOOOM! - AVANTURA
09:27 BO! - DRUGI KROG
09:11 TALKING HEADS - ONCE IN A LIFETIME
09:06 PURPLE DISCO MACHINE - BODY FUNK
09:02 THE KOLORS - UN RAGAZZO UNA RAGAZZA (SANREMO 2024)«

Urednik glasbenega programa Vala 202 Jernej Sobočan

V časovnem oknu, ki ga navajate, je bilo slišati glasbo v slovenskem jeziku. Od devetih skladb med 7.00 in 8.00 so bile tri skladbe slovenskih izvajalcev, od tega dve v slovenskem jeziku, ena pa v angleškem.

Žalosti me, da se v vaših kritikah osredotočate samo na izvajalce, ki pojejo v slovenskem jeziku. Ker obstaja ogromno kakovostne, sodobne glasbe oziroma glasbene produkcije slovenskih avtorjev in izvajalcev, ki ustvarjajo v tujih jezikih. In tudi tem dajemo na Valu 202 prostor v glasbenih opremah.

Verjamem, da se komu včasih zazdi, da bi lahko bilo več glasbe v slovenščini v kakšnem programskem pasu. A vendar vam zagotavljam, da Val 202 izpolnjuje zakonske obveznosti kar se tiče kvot. Aktualni Zakon o medijih namreč v svojem 86. členu nalaga, da mora biti delež vse dnevno predvajane glasbe na nacionalnih radiih najmanj 40 odstotkov slovenske glasbe oziroma glasbene produkcije slovenskih ustvarjalcev in pustvarjalcev. Pri čemer morajo biti navedeni deleži doseženi glede na predvajano glasbo med 0. in 6. uro, med 6. in 18. uro ter med 18. in 24. uro.

Glasbeni uredniki na Valu 202 – v skladu z našo glasbeno politiko – glasbo programiramo tako, da upoštevamo zgoraj navedene časovne pasove. Ob tem pa se kdaj zgodi, da je v enem delu dneva manj, v drugem delu pa več glasbe slovenskih ustvarjalcev.

Urednik glasbenega programa je v odgovoru opisal izbor glasbe, razložil zakonske zahteve glede predvajanja slovenske glasbe in časovne pasove, v katerih mora biti predvajane najmanj 40 odstotkov slovenske glasbe, pojasnil je tudi razliko med glasbo slovenskih ustvarjalcev in glasbo z besedili v slovenskem jeziku. V odgovoru je zatrdil, da Val 202 izpolnjuje zakonske zaveze o deležu slovenske glasbe, ni pa odgovoril na očitke poslušalca, da je bilo 16. aprila v času med 6. in 10. uro med 38 skladbami samo 11 slovenskih, kar ni 40 odstotkov predvajanih skladb. Zato ga je varuhinja prosila še za to pojasnilo.

Urednik glasbenega programa Vala 202 Jernej Sobočan

V odgovoru pojasnujem, da Val 202 izpolnjuje 40 odstotkov mesečne kvote. Določbe zakona dodajam za ilustracijo, kaj je pomembno za glasbene urednike pri planiranju glasbe. Odgovor na to je zadnji odstavek mojega prvotnega pojasnila:

»Glasbeni uredniki na Valu 202 – v skladu z našo glasbeno politiko – glasbo programiramo tako, da upoštevamo zgoraj navedene časovne pasove. Ob tem pa se kdaj zgodi, da je v enem delu dneva manj, v drugem delu pa več glasbe slovenskih ustvarjalcev.«

S tem pojasnujem, da glasbeni uredniki gledamo na celoten pas od 6.00 do 18.00, ne pa zgolj nekaj ur znotraj tega pasu. Tudi ali predvsem zaradi dinamičnosti, fleksibilnosti programa Vala 202, ki poteka v živo – odzivanje na aktualne dogodke, športni prenosi, aktualne oddaje itd. – se namreč pogosto zgodi, da glasbena oprema za določen pas (npr. jutro) na koncu ni realizirana v obliki, kot je bila planirana. Zgodi se torej, da je v delu programa razmerje drugačno, gledano v celoti pa sledimo zakonskim obvezam in predvsem skrbimo za raznoliko ponudbo glasbe, s poudarkom na domači. Te namreč predvajamo več, kot bi je morali po sistemu kvot.

Vpogled v naš program za predvajanje za 16. 4. od 6.00 do 10.00 sicer kaže: 13 slovenskih skladb (12 v slovenščini, 1 v angleščini). Pri računanju kvot se upošteva trajanje skladb, ne pa njihovo število. Podatki o predvajanem programu in glasbi za marec kažejo, da smo na Valu 202 v programskem pasu med 6. in 18. uro predvajali 41,11 odstotka slovenske glasbe, v programskem pasu med 0. in 6. uro pa 46,85 odstotka slovenske glasbe.

ODGOVOR VARUHINJE Z MNENJEM IN PRIPOROČILOM

Iz odgovora urednika je možno razbrati, da Val 202 dosega zakonsko zahtevanih 40 odstotkov slovenske glasbe v jutranjem in dnevnem časovnem pasu. Zakonodaja radijskim postajam ne nalaga izpolnjevanja deležev predvajane slovenske glasbe v krajših časovnih pasovih (npr. med 6. in 10. uro), zato je odločanje o tem, kdaj predvajajo več in kdaj manj slovenske glasbe, prepuščeno glasbenim urednikom. V primerih, ki ste jih navedli, so očitno več slovenske glasbe predvajali čez dan in manj zjutraj.

Kot lahko sklepam tudi iz nekaterih pripomb drugih poslušalcev Radia Slovenija (predvsem radia Prvi), ste poslušalci najbolj občutljivi na glasbeni izbor v jutranjem programskem pasu. Tudi med odzivi na predvajano glasbo na Prvem so poslušalci v letu 2023 poudarjali, da želijo več

slovenske glasbe predvsem zjutraj in zgodaj dopoldne. Število teh odzivov je sicer majhno, zato iz njih ne moremo posplošiti glasbenih želja poslušalcev Prvega in Vala 202.

Zato glasbenim in drugim urednikom Vala 202 **priporočam, da tudi na načine, ki so jim na voljo, povprašajo poslušalce o zadovoljstvu z glasbenim izborom v jutranjem in dopoldanskem času.** Seveda so pri izboru glasbe najpomembnejša merila kakovost, raznovrstnost, usklajenost s programom in druga merila, **eno od meril javnega radia pa mora biti tudi zadovoljstvo javnosti, saj to vpliva na doseg radia in s tem na izvajanje njegovega javnega poslanstva.**

»V dopoldanskem času na Valu 202 ponujate 90 % rock glasbe«

»Redno spremljam in poslušam vaš, naš radio, Val 202, v glavnem v dopoldanskem času. Že od mladosti sem oseba, ki ji glasba v življenju veliko pomeni in poslušam praktično vse zvrsti glasbe. Vedno se poskusim prilagoditi glasbenim trendom in v njih tudi uživati. Kljub svojim 64 letom nisem oseba, ki bi jo motila določena zvrst glasbe, četudi je včasih katera med njimi zelo težko poslušljiva za moj okus in ušesa. Radijski mediji, seveda tudi televizijski, so namenjeni različnim poslušalcem in gledalcem, ki imajo svoje poglede in želje. Razumljivo je, da nam vsakodnevno ne morete ponuditi glasbe, ki bi bila všečna vsem.

No, tu pa bi vas rad spomnil na izbor glasbe na Valu 202! Verjamem, da imajo vaši glasbeni uredniki in tisti, ki izbirajo glasbo za določen dan, proste roke pri izbiri te, ne razumem pa, da imajo, vsaj v dopoldanskem času, skoraj enak izbor! /.../ Če upoštevamo, da je vsaj tretjina ljudi v Sloveniji upokoencev, poleg njih še veliko število ljudi, ki so zaradi različnih razlogov doma, gospodinje, nezaposleni, matere, bolni ljudje, itd., smo blizu polovice celotne populacije Slovencev! Seveda vsi ne poslušajo radia, še manj samo Val 202! V dopoldanskem času vsem tem ljudem na Valu 202 ponujate 90 % rock glasbe in to večinoma težko poslušljivih slovenskih izvajalcev, tako zaradi tekstov v dveh refrenih ali same izvedbe. /.../

Seveda boste sedaj rekli, da je to domača scena, ki jo je potrebno promovirati na nacionalnem radiu, ne glede na to, kdo jo posluša. /.../« (M. S.)

Urednik glasbenega programa Vala 202 Jernej Sobočan

Zahvaljujem se vam za vaše sporočilo, razvidno je, da ste zvesti poslušalec Vala 202.

Glasbena politika Vala 202 zasleduje sodobno kakovostno glasbeno produkcijo. Tako domačo kot tujo. To pomeni, da se pri nas vrti veliko sveže glasbe. Val 202 vedno sledi glasbenim trendom, zato se na vsake toliko pojavlja več enega žanra, čez nekaj časa pa več drugega žanra. Pred časom je bil izjemno popularen hip hop, trenutno je v porastu rock glasba. Obenem pa se v daljšem časovnem obdobju celotnega dneva ali tedna v našem programu zvrstijo zares različni žanri. V glasbenih opremah, kot tudi v glasbenih oddajah, ponujamo izjemno širok spekter: od popa, prek hip hopa, rnb-ja, soula, glasbe svetov, jazzovsko obarvanih godb, alternative, tujejezične glasbe ... do rocka.

Trudimo se torej zaobjeti širok nabor sodobne glasbe, okusi pa so različni. Upam, da nas boste poslušali tudi v prihodnje.

Menim, da je urednik primerno pojasnil merila glasbenih urednikov za izbor glasbe.

Dejstvo, ki ga navajate, da imajo različni uredniki zelo podoben glasbeni izbor, je pravzaprav dokaz, da delajo strokovno: da torej sledijo vnaprej dogovorjeni uredniški politiki glasbenega uredništva in pri izboru upoštevajo merila kakovosti, novosti in druga strokovna merila, ne pa svojih osebnih želja in okusov. Slednje bi bilo zelo neprofesionalno in neskladno s poklicnimi merili in etičnimi načeli.

Dodala pa bi še dve pojasnili. Prvo se nanaša na zakonsko določene naloge, ki jih mora opravljati RTV Slovenija, torej tudi Val 202 kot njen del. Zakon o RTV Slovenija med nalogami med drugim določa, da:

»predstavlja in promovira slovensko kulturo, spodbuja kulturno ustvarjalnost ter svobodo umetniškega ustvarjanja in zagotavlja ustvarjanje, poustvarjanje ter posredovanje umetniških del«.

Poleg tega mora spoštovati tudi Zakon o medijih, ki v 86. členu navaja:

»(2) Delež vse dnevno predvajane glasbe iz prejšnjega odstavka znaša najmanj 40 odstotkov, ko gre za vsak posamezni program Radiotelevizije Slovenija.«

86.a člen pa to določa še natančneje:

»(1) Delež iz prvega oziroma drugega odstavka prejšnjega člena mora biti dosežen glede na predvajano glasbo v oddajnem času med 0. in 6. uro, v oddajnem času med 6. in 18. uro in v oddajnem času med 18. in 24. uro.

(2) Najmanj 70 odstotkov deleža iz prejšnjega odstavka mora predstavljati glasba, ki je izključno ali v večinskem delu izvajana v slovenskem jeziku, razen ko gre za radijske in televizijske programe, ki v večinskem delu predvajajo instrumentalno glasbo.

(3) Najmanj četrtno deleža iz prvega odstavka tega člena mora predstavljati slovenska glasba, prvič predvajana pred največ dvema letoma«

Te zakonske določbe spodbujajo radijske programe RTV Slovenija, da predvajajo najmanj 40 odstotkov slovenske glasbe, da je med njimi večina v slovenskem jeziku in da je najmanj četrtna predvajane slovenske glasbe stara največ dve leti. Ob sicer plodoviti, vendar kljub temu razmeroma omejeni slovenski glasbeni produkciji, se ob teh omejitvah zlahka pripeti, da se ponavljajo isti glasbeni ustvarjalci in z njimi tudi iste ali podobne glasbene zvrsti. Poleg tega ima Radio Slovenija ob Valu 202 še radijski program Prvi, ki je namenjen najširšemu krogu občinstva in ima zato tudi zelo širok glasbeni izbor. Val 202 pa ima bolj homogeno občinstvo in temu prilagojen glasbeni izbor. Podobno, še bolj posebno programsko zasnovo ima program Ars.

Drugo pojasnilo pa se nanaša na poslušalce. Vala 202 v dopoldanskem času ne poslušajo le upokojniki in drugi, ki so dopoldne doma, temveč tudi mnogi mlajši, ki so v avtomobilu, na delovnem mestu ali drugod. Mnoga dela namreč omogočajo sočasno poslušanje radia in njihova pogosta izbira je prav Val 202. To kažejo tudi podatki o njegovi poslušanosti.

Kljub temu tudi ob vašem dopisu dodajam uredništvu glasbenega programa na Valu 202 priporočilo, ki sem ga zapisala tudi ob pripombah poslušalca, ki v dopoldanskem času na Valu 202 pogreša večji delež slovenske glasbe: da glasbeni uredniki na več načinov spremljajo tudi glasbene želje in okuse poslušalcev.

II. RADIO KOPER

Poročanje s spominske slovesnosti na Nanosu, 27. 4.

Poslušalec **B. N.** je v svojem imenu in kot predsednik ZB NOB Ajdovščina-Vipava v telefonskem klicu varuhinji in nekaj dni kasneje še v dopolnjenem pisnem odzivu izrazil pomisleke in pripombe na poročanje Radia Koper s spominske slovesnosti na Nanosu, 27. aprila. Povzemamo odziv:

»V soboto smo imeli na Nanosu tradicionalno spominsko slovesnost, v spomin na dan upora proti okupatorju in v spomin na Nanoško bitko, osrednji govornik je bil dr. Uroš Lipušček. Bila je tudi novinarka Radia Koper Nataša Uršič, ki je poročala o dogodku. V času, ko naj bi bilo predvajano, pa v poročilu ni niti omenila osrednjega govornika. Sem povprašal, zakaj, pa mi je bilo rečeno, da je predvolilni čas in je uredniški dogovor, da ne bodo objavljali imen. Toda vaš pravilnik govori o volilni kampanji v času od 9. maja do 7. junija.

Opisani dogodek po našem mnenju predstavlja verigo kršitev uredniške politike in ravnanj, ki kažejo na morebitno zlorabo funkcije odnosno na cenzuro informativnih podatkov s strani RTV Slovenija. Prosim za pojasnilo.«

V. d. odgovornega urednika Radia Koper v Regionalnem RTV-centru Koper – Capodistria **Andrej Šavko**

Z g. N. sva govorila po telefonu in pojasnil sem mu, da se v skladu z uredniško politiko Radia Slovenija že od objave imen kandidatov izogibamo njihovemu nastopu v etru, če to ni nujno potrebno. Ta praksa velja ob vseh volitvah. O tem, koga vključiti v poročilo z dogodka, se sicer odločata novinar in po potrebi dežurni urednik. V prispevku se je zato novinarka v skladu z dogovorom z urednikom posvetila doslej spregledanemu dejstvu, da so bili primorski partizani, ki so se borili na Nanosu, italijanski državljani slovenske narodnosti, in pozivu italijanski državi, da te borce prizna kot prve upornike v Italiji proti fašizmu. V kratkem radijskem prispevku smo dali besedo še predsedniku območne enote Zveze borcev kot predstavniku organizatorjev in pa obiskovalcem spominske slovesnosti. Že dopoldan pa smo v našem programu proslavo napovedali in tam omenili tudi slavnostnega govornika, g. Lipuščka. O slovesnosti ob obletnici nanoške bitke pa je, kot smo do zdaj uspeli zaslediti, poročal le naš medij, torej Radio Koper in Radio Slovenija.

Dodajam besedilo prispevka in napoved dogodka v rubriki Prireditve.

NAPOVED:

Na Nanosu se je pravkar zaključila tradicionalna spominska slovesnost ob dnevu upora proti okupatorju in v spomin na 82. obletnico nanoške bitke. V primorsko zgodovino se je ta odpor partizanov proti veliko številčnejši italijanski vojski vpisal kot eden prvih spopadov med drugo svetovno vojno in začetek narodnega boja na zahodni meji. Z Nanosa se oglašata Nataša Uršič.

DALET: RD 12.30 NANOŠKA BITKA NATAŠA URŠIČ TRAJA: 218

Dober dan, pozdravljeni ... spominska slovesnost se je tukaj pred Vojkovo kočjo na Nanosu pravkar zaključila. Nanos je bil za Primorce od nekdaj prizorišče pomembnih zgodovinskih

dogodkov, je v pozdravnem govoru povedal /.../, predsednik območne enote Zveze borcev. Po njegovih besedah je zato za Primorce sveta gora; tudi zaradi nanoške bitke.

B. N. *Potek bitke*

Predsednik Društva TIGR Primorske Gorazd Humar pa je spomnil na povsem spregledano dejstvo in sicer, da so bili primorski partizani pravzaprav italijanski državljani slovenske narodnosti.

GORAZD HUMAR: *Bili so prvi italijanski uporniki, zato bi jih morala R. Italija priznati kot prve upornike v Italiji proti fašizmu.*

Obiskovalce današnje slovesnosti smo vprašali, zakaj je pomembno, da se neguje spomin na nanoško bitko.

IZJAVE OBISKOVALCEV

Današnja slovesnost v spomin na 82. obletnico nanoške bitke je potekala pred Vojkovo kočo, ki je poimenovana po Janku Premrlu Vojku, partizanskemu borcu, poveljniku in narodnemu heroju, ki je vodil eno od treh čet v nanoški bitki.

PRIREDTVJE, sobota, 27. april

Na Nanosu, pri Abramcu, bo danes ob 11.30 slovesnost v spomin na nanoško bitko in na ustanovitev OF. Slavnostni govornik bo novinar Uroš Lipušček.

MNENJE VARUHNJE

V. d. odgovornega urednika je primerno pojasnil, zakaj novinarka v reportaži z Nanosa ni omenila slavnostnega govornika. Iz odgovora je razvidno, da to nikakor ni bila posledica uredniške ali novinarske cenzure, temveč doslednega spoštovanja vnaprej dogovorjene uredniške politike Radia Slovenija, da se že v času pred začetkom uradne volilne kampanje izogibajo vključevanju kandidatov v programe (razen v prispevkih in oddajah o volitvah).

Varuhinja takšno uredniško politiko pozdravljam, kot primerna se je izkazala že pri prejšnjih državnoborskih in predsedniških volitvah. Z vnaprej dogovorjeno uredniško politiko, ki velja za vse programe Radia Slovenija in s katero so pravočasno seznanjeni vsi novinarji in uredniki, namreč Radio Slovenija (in znotraj njega tudi Radio Koper) prispeva k enakopravni obravnavi vseh kandidatov, volivkam in volivcem pa omogoča, da so nepristransko seznanjeni z vsemi kandidati, ne pa bolj s tistimi, ki se v predvolilnem času pojavljajo na dogodkih, ki niso povezani z volitvami. Prav vnaprej sprejeta uredniška politika je najboljša varovalka pred neenako obravnavo kandidatov v času pred volitvami in pred morebitnimi arbitrarnimi posegi, vključno s »cenzuro« v primerih, ko bi novinar v poročanje izdatno vključil nekega kandidata, drug novinar pa drugega kandidata s podobnega dogodka ne bi niti omenil.

Res je sicer, kot ste zapisali, da se uradna volilna kampanja začne šele mesec dni pred volitvami in da natančno predpisana merila poročanja o kandidatih veljajo samo za to obdobje. In v času poročanja z Nanosa še ni bil čas volilne kampanje. Vendar [Zakon o RTV Slovenija](#) v tem obdobju dejansko omogoča le odmik od sicer strožjih pravil politične propagande, ki veljajo ves čas, torej tudi v času pred volilno kampanjo. V 10. členu namreč zakon navaja:

»(1) V programih RTV Slovenija ni dovoljena politična propaganda.

(2) Ne glede na določbo prejšnjega odstavka je politična propaganda dovoljena v času volilne kampanje v skladu z določbami zakona, ki ureja volilno kampanjo.

(3) Politična propaganda po tem zakonu so politično propagandna sporočila (spoti) in druge oblike politične propagande, katerih namen je vplivati na opredelitev volivcev pri glasovanju na volitvah.«

Vplivanje na opredelitev volivcev pri glasovanju na volitvah je možno že pred začetkom uradne volilne kampanje, zato prav vnaprej dogovorjena uredniška pravila za čas pred volilno kampanjo omogočajo, da novinarji in uredniki lažje dosledno spoštujejo tako navedeni Zakon o RTV Slovenija kot tudi Programske standarde in [Poklicna merila in načela novinarske etike v programih RTV Slovenija](#), ki od uredništev zahtevajo, da poročajo nepristransko, verodostojno, odgovorno, neodvisno in pravično.

Pravila za oglaševanje v programih RTV Slovenija v času kampanje za volitve v EU parlament za leto 2024 veljajo samo za čas volilne kampanje, ne pa za čas pred tem, torej v tem primeru niso mogla biti kršena.

V primeru poročanja o slovesnosti na Nanosu zato ne gre za kršenje, temveč za spoštovanje Zakona o RTV Slovenija, Programskih standardov, Poklicnih meril in načel novinarske etike v programih RTV Slovenija. V napovedniku dogodka so poslušalci dobili informacijo o slavnostnem govorniku, v poročilu z dogodka pa je avtorica primerno izpostavila doslej spregledano vsebino in aktualni poziv italijanski državi.

III. RADIO SPLOŠNO

Pohvala varuhinji, ker je izpostavila mnenja o slovenski glasbi

»Veseli me, da ste na Svetu RTV izpostavili, da je premalo slovenske glasbe na radiu.« (M. G.)

MMC

I. NOVINARSKÉ VSEBINE

»Zakaj so teroristi Hamasa imenovani palestinsko gibanje?«

Bralec K. E. se je odzval na del zapisa na Facebook strani MMC-ja: »Mineva natanko pol leta, odkar je Izrael sprožil uničujoče napade na okupirano Gazo po vdoru palestinskih gibanj na jug Izraela«. Povzemamo odziv:

»Protestiram in zahtevam popravek ter opravičilo! Na MMC so teroristi Hamasa imenovani "palestinska gibanja". /.../ Hamas je teroristična skupina! Tudi vlada Slovenije je to potrdila.«

Vodja zunanjepolitične sekcije na MMC-ju Anja Pavlič Jerič

Res je, da Izrael in zahodne države označujejo Hamas za teroristično gibanje, nekatere to oznako uporabljajo samo za njegovo oboroženo krilo. V uredništvu menimo, da je oznaka "teroristično" arbitrarna, kot takšna lahko označujemo samo posamezna dejanja določene skupine. Mednarodno pravo izraza "terorist" ne pozna, tudi Varnostni svet Združenih narodov Hamasa ni uvrstil na seznam skupin, ki so označene kot teroristične organizacije. Hamasa za teroristično organizacijo ne označujejo niti najvplivnejše tuje medijske hiše, kot so BBC, AP, Reuters in CNN. Zanj običajno uporabljajo izraz "palestinsko gibanje" ali "islamistično gibanje".

»Avtorji člankov na MMC RTV SLO se ne podpisujejo«

»Kot že večkrat omenjeno, se novinarji oz. avtorji člankov na MMC RTV SLO ne podpisujejo. Zdaj se je to razpaslo ne samo iz športnega dela, ampak tudi na resne svetovne novice. Ker so zgoraj omenjeni plačani s strani obveznih plačil vseh državljanov, je po trenutno veljavni zakonodaji o javnih uslužbencih nesprejemljivo, da se ne znajo niti podpisat z lastnim imenom in priimkom ... Po kar nekaj letih pritožb glede tematike menim, da bi zadevo lahko že zdavnaj uredili, je pa očitno ne želite ...« (S. N.)

ODGOVOR VARUHNJE Z MNENJEM

Glede podpisovanja avtorjev na MMC menim, da je primerno urejeno, zato nimam razloga, da bi predlagala spreminjanje.

Tako, kot je običaj tudi v drugih medijih, se avtorji podpisujejo z imenom in priimkom v primerih, ko je besedilo ali prispevek večinoma njihovo avtorsko delo, in v primerih, ko povzemajo več virov in se zaradi avtorskega izbora in poudarkov težišče odgovornosti za napisano prenese nanje.

Ko pa avtorji samo povzamejo agencijske vesti, poročila, članke ali druge vire in je v besedilu zelo malo ali skoraj nič avtorskega dela, ko osnovno besedilo le skrajšajo, zgostijo ali prilagodijo obliki medija, se podpišejo samo z začetnicami imena in priimka.

Podpisovanje s polnim imenom in priimkom v primerih, ko gre samo za povzemanje agencijskih besedil, bi pomenilo tudi prisvajanje tujega dela, kar je v nasprotju s poklicnimi merili in z novinarskimi kodeksi. Zato mora biti v vseh besedilih, ki so podpisana samo z začetnicami avtorja, praviloma poleg teh začetnic naveden tudi osnovni vir oziroma »avtor« besedila. Najpogosteje so to agencije (STA, Reuters), včasih MMC RTV, TV Slovenija ipd.

Mora pa biti, v javnem zavodu še posebej, **možno preveriti, kdo je avtor besedil, podpisanih samo z začetnicami** oziroma kdo je avtor vsakega besedila. V vseh medijih sicer velja, da nosi odgovornost za nepodpisana besedila odgovorni urednik medija, v primeru RTV Slovenija pa odgovorni urednik uredništva, v katerem je besedilo objavljeno. V primeru objav na spletni strani je to odgovorna urednica uredništva za nove medije v MMC-ju Ksenja Tratnik.

Za vsa besedila, podpisana z začetnicami, pa je na spletni strani MMC ([tukaj](#)) objavljen seznam vseh novinark in novinarjev na MMC-ju z imeni in priimki, ob njem so navedene tudi njihove

začetnice. Tako lahko vsak bralec za vsako besedilo ugotovi, kdo ga je napisal oziroma povzel po izvornem besedilu.

Kot utegnem spremljati, so na MMC-ju vsa besedila, ki so avtorska, podpisana z imenom in priimkom.

Menim torej, da je podpisovanje avtorjev na MMC-ju urejeno dovolj transparentno, skladno s poklicnimi merili in takšno, da zagotavlja odgovornost in sledljivost avtorjev.

II. UPORABNIŠKE VSEBINE

Varuhinja je prejela 31 odzivov uporabnikov glede komentiranja na spletni strani rvslo.si. Večinoma so izražali nezadovoljstvo in nestrinjanje zaradi – po njihovem mnenju – pristranskega in neupravičenega umika oziroma izbrisa komentarjev. Opozarjali so tudi, da s strani moderatorjev niso dobili pojasnila, zakaj je bil njihov komentar umaknjen. V večini primerov jih je varuhinja napotila na moderatorje, ki so uporabnikom dolžni pojasniti, zakaj so določen komentar izbrisali oziroma onemogočili. V mnogih primerih je prejela v vednost dopisovanje med uporabniki in moderatorji. Neodzivanja moderatorjev ni ugotovila. Nekaj uporabnikov se je "pritožilo" tudi nad uvedbo nadzora oziroma blokiranjem uporabniškega imena.

III. STORITVE

Dostop do gledaliških iger, predvajanih v sklopu Mature 2024

Uporabnico vsebin RTV Slovenija **B. P. Š.** je zanimalo, ali lahko prek aplikacije RTV 365 dostopa do gledaliških iger Dogodek v mestu Gogi in Veliki briljantni valček:

»Zanima me, ali še obstaja v arhivu MMC oz. RTV 365 gledališka igra Dogodek v mestu Gogi in Veliki briljantni valček. Nekaj tednov nazaj sta bili predvajani v sklopu Mature 2024, sedaj pa jih nikakor ne najdem na RTV 365.

Imamo več kandidatov letošnjih maturantov, ki bi si ti dve gledališki igri radi ogledali.

Lepo prosim za pomoč, povezavo do teh dveh iger, v kolikor je to še možno. Pri iskanju na vse mogoče ključne besede sama nisem bila uspešna. Pred štirimi leti mi je varuhinja posredovala link za Maturo 2020, zato se tudi tokrat na vas obračam po pomoč.»

Odgovorni urednik Kulturnega in umetniškega programa TV Slovenija **Andraž Pöschl**

Gre za težavo z avtorskimi pravicami. Ali bi lahko zainteresiranim dijakom te drame ponudili prek kakšne povezave oziroma dostopa do arhiva na naši spletni strani, bodo povedali v Uredništvu igranih oddaj TV Slovenija.

Uredništvo igranih oddaj TV Slovenija

Mislím, da zadeva sploh ni sporna in vsaka šola za svoje namene lahko pridobi posnetka prek postopka v TV-arhivu za nekomercialno rabo, seveda ob ustreznem podpisu pogodbe:

<https://www.rtv slo.si/rtv/kdo-smo/televizija-slovenija/tv-arhiv-in-dokumentacija-televizije-slovenija/472286>.

Na žalost za priredbi gledaliških predstav nimamo urejenih avtorskih pravic, da bi jih lahko dali v rabo javnosti na MMC z naše strani in jih pustili odprte, ker se to smatra kot komercialna raba. Postopki prek TV-dokumentacije pa se lahko izvedejo z vlogo in zavezo o ustrezni rabi arhivskega gradiva.

📖 DODATNO POJASNILO VARUHI NJE

Hvala za poslano vprašanje. Veseli me, da bi si dijaki radi ogledali obe predstavi. To bo sicer nekoliko zapleteno, vendar je izvedljivo.

Na gornji povezavi je dostop do arhiva in obrazca, pa tudi kontakti pristojnih, prek katerih boste lahko uredili dostop do obeh predstav. Potrebovali boste nekaj časa, zato upam, da boste to uspeli narediti čim hitreje, saj se čas pisanja eseja hitro bliža.

Uporabnica vsebin RTV Slovenija se je odzvala:

»Najlepša hvala za vaš izčrpen in hiter odgovor. Verjetno ste mislili, da poizvedujem iz katere od šol. Sem mama enega od maturantov, predstave pa bi si ogledalo še nekaj njegovih sošolcev, pa punca, ki je maturantka na drugi šoli.

Pogledala si bom tekst v povezavi, ki ste mi jo posredovali. Predvidevam, da bi bilo potrebno plačati za ogled zaradi avtorskih pravic.

Sem pa vmes našla tudi nekaj koristnih vsebin v vašem arhivu. Pogovorne oddaje Studio ob 17h, tako da če bo ogled gledaliških predstav prezahteven projekt, si bodo dijaki pomagali tudi s poslušanjem teh oddaj. Zaprta vrata in Naše skladišče pa so si že ogledali v živo, prav tako Odprta vrata v maturo 2024 (gostovali v Lutkovnem gledališču), tako da je dodatnega materiala za razširitev obzorij za esej kar nekaj. Je pa ogled predstav zagotovo koristna zadeva, ker si bralec vse še bolj predstavlja.

Za konec še ideja: če slučajno najdete do pisanja eseja kakšno luknjo v programu, bi lahko predstavi predvajali v ponovitvi. Verjetno je to še bolj zahtevno.

Najlepša hvala res za vse. Uspešno delo še naprej!«

I. JEZIKOVNA KULTURA

Po Južni Ameriki s Simonom Reevom: Andi, 2. 4.: »Zmotil me je izraz 'domorodci'«

»Morda se motim. Ampak zmotil me je izraz 'domorodci' za prvotne prebivalce Bolivije. Uporabljen je bil v oddaji Po Južni Ameriki s Simonom Reevom, TVS1, 2. 4. ob 20.30. Ali ne bi bilo bolj spoštljivo imenovati jih preprosto prvotni prebivalci ali pa staroselci?« (K. E.)

ODGOVOR VARUHINJE Z MNENJEM

Menim, da je domorodec povsem spoštljiv izraz za vse prvotne prebivalce neke pokrajine, saj pomeni »kdor je po izvoru tam, kjer živi«. Je torej brez slabšalnega prizvoka. Tudi v spletnem slovarju Fran, ki je dostopen [tukaj](#), so kot sinonimi besede domorodec navedeni:

[prvotni prebivalec](#)publ. [avtohton](#)knj.izroč. [avtohtoni prebivalec](#)ekspr. [domačin](#)knj.izroč. [praprebivalec](#)star. [starinec](#)knj.izroč. [staronaseljenec](#)knj.izroč. [staroselec](#)

Menim torej, da je uporabljeni izraz povsem ustrezen, saj gre za splošno oznako in ne za oznako določene etnične ali druge skupine na določenem ozemlju.

Gledalec se je odzval:

»Se ne strinjam z vami. Ampak, dajva skupaj slediti vaši logiki in argumentom. Fran za temnopolte dopušča tudi izraz »zamorec« (TVS bi torej lahko poročala, »da so v nogometni ekipi Maribora igrali najbolje vsi trije zamorci«.)

<https://www.fran.si/iskanje?View=1&Query=zamorec>

Vam bi bilo to ok? /.../.«

ODGOVOR VARUHINJE

V Franu so tudi »kvalifikatorji« - oznake, ki povedo, kakšen pomen, rabo ali prizvok ima določena beseda. In za besedo zamorec je zraven zapisano »nav. slabš.«, torej je poleg besede še oznaka, da je to slabšalni izraz za človeka črne rase:

[zamórec](#)-rca m (ô) nav. slabš. **človek črne rase**; **črnec**: ameriški zamorci; črn je kot zamorec

Pri besedi domorodec te oznake ni, ker takšne konotacije nima. Razen v pomenu rodoljub in domoljub, ki je označena kot zastarela raba:

[domoródec](#)-dca m (ô)

1. *kdor je po izvoru od tam, kjer živi*: domorodci in priseljenci; domorodci v Polineziji; raziskovati jezik domorodcev; navezati stike z domorodci

2. zastar. [rodoljub](#), [domoljub](#): pesnik je bil iskren domorodec

[domoródec](#)-dca m

kdor je po izvoru od tam, kjer živi

SINONIMI:

[prvotni prebivalec](#), publ. [avtohton](#), knj.izroč. [avtohtoni prebivalec](#), eksp. [domačin](#), knj.izroč. [praprebivalec](#), star. [starinec](#), knj.izroč. [staronaseljenec](#), knj.izroč. [staroselec](#)

GLEJ ŠE SINONIM: [domačin](#), [domoljub](#)

Domorodec se mi tudi osebno zdi zelo lep slovenski izraz, ki vse pove že sam po sebi, podobno kot izraz staroselec. Vsak ima nekoliko drugačen izvor in pomen, oba pa nedvoumno povezujeta človeka (ali skupino ljudi) z ozemljem, na katerem prebivajo – v kontekstu praviloma dolgo obdobje.

Tujke aborigin, avtohton, ... so pač tujke, ki bi se jim morali izogibati, saj imamo zanje lepe slovenske besede.

Prvi dnevnik, 19. 4.: pripomba na rabo besedne zveze »se ne rabijo cepiti«

Gledalka **B. G.** se je "pritožila" na nezborni jezik v delu stavka v prispevku o cepljenju, objavljenem v [Prvem dnevniku](#), 19. aprila. Navajamo odziv:

»Prispevek novinarko Hane Pincolič o cepljenju je vseboval del stavka: » ... prepričanje, da se ne rabijo cepiti, saj so zdravi«. Če se na RTV zaposluje novinarka, ki ne obvladajo osnov slovenskega jezika, potem pričakujem vsaj več pozornosti od urednikov in lektorjev.«

Urednica Uredništva dnevnoinformativnih oddaj TV Slovenija **Maša Tomažin Hladen**

Na RTV Slovenija se zavedamo pomembnosti visoke ravni slovenskega jezika, v dnevnoinformativnih oddajah smo na to še posebej pozorni. Žal se kdaj zgodi kakšna napaka. S kolegico smo se pogovorili in jo opozorili, da besedila, če je dovolj časa, pregleda tudi lektor.

Nedeljsko popoldne, 21. 4.: »Zmotil me je pogovor v hrvaškem jeziku med Jožetom in hrvaškim pevcem«

Varuhinja je prejela dva odziva na oddajo [Nedeljsko popoldne](#), ki je bila na sporedu 21. aprila. Gledalca in gledalko je zmotilo, ker se je voditelj s hrvaškim pevcem pogovarjal v hrvaškem jeziku, saj sta sklepala, da slednji govori slovensko. Navajamo odziva:

»Pri včerajšnji oddaji Nedeljsko popoldne me je zmotil pogovor v hrvaškem jeziku med Jožetom in hrvaškim pevcem, ki bo zastopal svojo državo na Evroviziji. Prosim za pojasnilo, zakaj se je Jože mučil s hrvaščino, čeprav sogovornik zastopi slovensko.

PS: Nekje je potrebno začeti graditi identiteto.« (B. J.)

»Pravkar je Jože Robežnik govoril hrvaško z letošnjim predstavnikom Hrvaške na Evroviziji. Zakaj? Pevac je povedal, da razume slovenščino, ker je študiral v Ljubljani. Najbrž zna tudi govoriti v našem jeziku. A Robežnik se je še kar pačil s hrvaščino. Zahtevam, da spoštuje naš jezik!« (M. L.)

Urednik oddaje Nedeljsko popoldne **Tomaž Kregar**

Voditelj se je s hrvaškim predstavnikom na Pesmi Evrovizije pogovarjal v hrvaškem jeziku, saj se iz vljudnosti in gostoljubnosti do gosta, ki je prišel v oddajo na naše povabilo, spodobi sogovorniku prilagoditi do te mere, da komunikacija poteka v jeziku, ki ga govorita in razumeta oba sogovornika. Navsezadnje je to nujno potrebno že zaradi same možnosti komunikacije in normalnega poteka pogovora med voditeljem in gostom ter v izogib nepotrebnim nespornostim, ki bi lahko nastali zaradi pomanjkljivega znanja jezika pri gostu iz Hrvaške.

Zaradi vsega navedenega je bil pogovor za gledalce pred predvajanjem preveden v slovenski jezik in podnaslovljen.

ODGOVOR STROKOVNE SODELAVKE VARUHINJE

Pogledala sem [omenjeni pogovor](#), ki se začne na 1:00:51. Voditelj se sprva pošali na račun svoje francoščine in hrvaščine, pevec pa mu odgovori, da bi sam moral govoriti slovensko, še posebej, ker je pevka Sara (Raiven) na njihovi televiziji govorila hrvaško. Na nek način bi to lahko razumeli tudi kot opravičilo slovenskim gledalcem, ker ne govori slovensko. V nadaljevanju še pove, da je študiral v Ljubljani, ki mu je tudi zelo všeč. Na hitro bi iz povedanega morda lahko sklepali, da razume in tudi govori slovenski jezik. A kot je pojasnil urednik oddaje, je njegovo znanje slovenskega jezika pomanjkljivo, zato je pogovor potekal v hrvaškem jeziku. Je pa bil pogovor ustrezno preveden in podnaslovljen.

Popetre so v osrčju Istre

Gledalka in poslušalka **N. B.**, ki je že predlani opozarjala na neprimeno "umestitev" vasi v Istri, je ponovno opozorila na napako v oddaji [Na učni poti Popetre tudi umetniške skulpture](#), ki je bila na sporedu Radia Koper 13. aprila. Varuhinja je omenjeno tematiko obravnavala v [Letnem poročilu 2022](#) (str. 155) in še podrobneje v [Mesečnem poročilu za december 2022](#), kjer je s pomočjo jezikovnih svetovalce razložila, zakaj vasi v Istri niso v zaledju, temveč v osrčju Istre.

»Že večkrat sem na Radiu Koper ugotovila, da tudi tam ne berejo vaših mesečnih poročil pravic gledalcev in poslušalcev. Zadnje tako nemisleče poimenovanje je bilo danes, 13. aprila, ob 10. uri v oddaji o Popetrah. Novinarica L. V. je Popetre postavila v zaledje Istre.

Prosim, da odgovorne na Radiu Koper opozorite na to nepravilnost in neumnost. Oni bi morali svojim novinarjem dati pravilne napotke.» (N. B.)

V. d. odgovornega urednika Radia Koper v Regionalnem RTV-centru Koper – Capodistria **Andrej Šavko**

Odgovorni urednik Radia Koper redno in pozorno prebere poročila varuhinje. Pri tem tudi opozorim sodelavce na napake, ki se zgodijo drugod v programu. Zaledje Istre ali istrsko zaledje se danes uporablja za vasi in naselja, ki so umaknjena od večjih obalnih mest (<https://visitkoper.si/nacrtuj-obisk/v-nasi-blizini/zaledje/>). Razumem razlago jezikovnih svetovalcev RTV in bom nanjo še enkrat opozoril sodelavce. Sem pa prepričan, da bomo frazo istrsko zaledje težko izkoreninili. /.../

ODGOVOR VARUHINJE Z MNENJEM

Zahvaljujem se vam za opozorilo o napaki. Upam, da bodo na Radiu Koper odslej še dosledneje uporabljali izraz zaledje za istrske vasi samo v primerih, ko bodo govorili o zaledju Kopra, kot ga uporablja tudi spletna stran Visitkoper. Sicer pa se nadejam, da bodo poudarjali, da so Popetre, Krkavče in druge istrske vasi srčika, središče ali osrčje Slovenske Istre in na ta način tudi sami širili med ljudi in odločevalce primernejše izraze.

II. OGLAŠEVANJE

»Rada bi izrazila nestrinjanje z reklamo 'piščancem prijazna reja'«

»Saj ne pričakujem, da se bo kaj spremenilo, vendar bi rada izrazila nestrinjanje z reklamo 'piščancem prijazna reja'. Najprej sploh nisem mogla verjeti, da za reklamo izberejo risanko. Zakaj? Ker v realnosti to ne obstaja, narišejo pa lahko vse, tudi, kar sploh ni res? Torej z narisanim zavajajo? To je zelo neprimerna reklama. Vsebinsko in oblikovno. V bistvu žali intelekt gledalcev. In še: igralec, ki govori v tej reklami: tudi tak dober igralec se mora sam pri sebi odločiti, za kakšno ceno bo prodal svoj ugled.« (A. N.)

III. TEHNIČNE ZADEVE

Izpad prenosa Nedeljskega bogoslužja, 7. 4.

Gledalka in gledalec sta izrazila nezadovoljstvo, ker 7. aprila nista mogla spremljati prenosa Nedeljskega bogoslužja. En gledalec pa si je želel Sveto mašo ogledati prek ogleda za nazaj, a si je žal ni mogel, saj neposrednega prenosa bogoslužja ni bilo. Povzemamo vse tri odzive:

»Ponovno ni bilo prenosa nedeljskega bogoslužja - Svete maše. Brez pojasnila RTV ne predvaja napovedane Svete maše. Prosimo za pojasnilo! Mesečno plačujemo RTV-prispevek, zato prosimo da pojasnite, ker to se prevečkrat dogaja. Kje vnaprej obveščate, da programa ne boste izvedli ?« (K. A. I.)

»/.../V 21 stoletju, z zamikom prenosa 30 minut piše, da v živo niste sposobni prenašati nedeljske sv. maše, in to že tretjič v nekaj mesecih. Ni opravičila za /.../ Očitno delate počasi počasi in prikrito namerno , da boste lahko /.../ predvajali posnetek v ponedeljek ... Nedelja je nedelja in nedeljska maša je v nedeljo, ne pa, kadar se komu zdi. S takim opravičilom ste šli prejšnjič v objavo. Potem od nas še pričakujete, da vas plačujemo. /.../« (V. Š.)

»Navedenega dne (op. a.: 7. 4. 2024) je bil na 1. pr. TV Slovenija napovedan prenos Sv. maše iz brezjanske bazilike. Ker sem bil v tem času odsoten in si direktnega prenosa nisem mogel ogledati, sem si ob 19. uri istega dne hotel ogledati oddajo za nazaj. Oddaja je bila na ogled, vendar ogled ni bil možen. Predvajati se je pričela naslednja oddaja, "50 skladb, ki so nas zapele". Ko sem si hotel oddajo ogledati naslednji dan, oddaje "Nedeljsko bogoslužje" sploh ni več v programu. Zanima me, zakaj redno plačujem obvezno naročnino, da ukine, zanj očitno, moteče oddaje? Te oddaje so del slovenske kulture, kulture večine slovenskega naroda, pa tudi veliko hrvaške populacije. Zahtevam odgovor in pojasnitev zadeve.« (B. Č.)

Urednik Uredništva verskih oddaj TV Slovenija Vid Stanovnik

Med programske vsebine, ki jim Televizija Slovenija namenja posebno pozornost, spadajo tudi verske oddaje. V letošnjem letu se je morala Televizija Slovenija zaradi pomanjkanja sredstev odpovedati številnim oddajam. Število minut, namenjenih verskih vsebinam, je ostalo skoraj enako. Na Televiziji Slovenija se v dogovoru s slovenskimi škofi bogoslužja predvajajo s 30-

minutnim zamikom - zato, da v nedeljskem dopoldnevu ostane dovolj programa tudi za otroke. Vsi posnetki bogoslužij so na ogled tudi na spletni strani MMC.

Na televiziji se v tem trenutku ukvarjamo z uvajanjem novega celovitega tehničnega sistema, zaradi katerega žal prihaja do težav pri predvajanju številnih programskih vsebin. Žal je včeraj (op. a.: 7. 4. 2024) vnovič prišlo do težav pri predvajanju nedeljskega bogoslužja, za kar se gledalcem iskreno opravičujem. Napaka ni bila programska, ampak tehnična. Postopke zdaj temeljito preiskujemo.

ODGOVOR VARUHNJE

Podrobno pojasnilo in opravičilo direktorice TV Slovenija Ksenije Horvat za včerajšnji izpad prenosa bogoslužja je bilo objavljeno tudi v Prvem dnevniku, 8. aprila, ki si ga lahko ogledate [tukaj](#).

DODATNO POJASNILO VARUHNJE GLEDALCU B. Č.

Do izpada je prišlo zaradi tehničnih težav, ki so posledica uvajanja novega tehničnega sistema na TV Slovenija, ki je od 18. marca povzročil več težav tudi v poročilih in drugih oddajah.

Ker prenosa v živo ni bilo, si ga tudi kasneje z možnostjo ogleda z zamikom niste mogli ogledati. Do naslednjega dne pa je tudi vaš ponudnik v sporedu že posodobil spored oziroma ga uskladil z dejanskim stanjem, zato prenos ni bil več niti napisan.

Če imate dostop do spleta (lahko tudi prek mobilnega telefona), lahko v takem primeru preverite, ali je ogled možen na spletni strani RTV Slovenija. Tam je bilo bogoslužje, ki na TV v živo žal ni bilo predvajano, kmalu na voljo v arhivu. Še vedno si ga lahko ogledate [tukaj](#).

Strinjam se z vami, da so te oddaje del slovenske kulture, kulture večine slovenskega naroda. Pa ne samo to. Za mnoge, zlasti starejše, bolne, invalide in druge, ki iz različnih razlogov ne morejo prisostvovati bogoslužju v svoji cerkvi, je to lepa možnost, da prisostvujejo nedeljskemu bogoslužju. Že leta ga prenaša tudi Radio Slovenija na programu Ars. TV Slovenija je do lani prenašala bogoslužje enkrat mesečno in ob velikih praznikih, leta 2023 pa ga je začela prenašati vsako nedeljo. To je ohranila tudi v letu 2024, kar je predvideno tudi v Programsko-produkcijskem načrtu v le malenkost zmanjšanem obsegu.

Prvi Dnevnik, 9. 4.: neprevedena in nepodnaslovljena izjava enega od poslancev

Gledalka **D. P.** se je odzvala na prispevek v [Prvem dnevniku](#), 9. aprila, kjer ena od izjav evropskega poslanca Zelenih ni bila prevedena in podnaslovljena. Voditeljica Prvega dnevnika Elen Batista Štader se je po končanem prispevku sicer opravičila gledalcem, ker jim izjave ni uspelo podnasloviti (na 8.48). Povzemamo odziv:

»Zelo me motijo nepodnaslovljeni prispevki: 9.april 2024 ob 13.08, Prvi dnevnik. Vsi pač ne znamo tujih jezikov. Novinar bi lahko vsaj povzel vsebino prispevka. Nasměšek novinarja oz. novinarka mi prav nič ne pomaga pri razumevanju vsebine povedanega. To se dogaja zelo velikokrat in je že prav moteče.«

Urednica Uredništva dnevnoinformativnih oddaj TV Slovenija Maša Tomažin Hladen

Žal je do omenjene težave prišlo zaradi uvajanja Daleta. Zelo se trudimo, da gledalci prehoda na nov sistem ne bi opazili, včasih žal tega ne moremo preprečiti. Voditeljica težko povzame vsebino izjave po prispevku, če je le možno, to naredimo.

ODGOVOR VARUHNJE Z MNENJEM

Res je, v prispevku, ki ga omenjate, 20 sekund dolga izjava avstrijskega poslanca v evropskem parlamentu ni bila prevedena iz nemščine v slovenščino. To je napaka in kršitev zakona o javni rabi slovenskega jezika, Zakona o RTV Slovenije in poklicnih meril na RTV Slovenija. Zato se je voditeljica Prvega dnevnika, ki je napako pravočasno zaznala, takoj po končanem prispevku gledalcem opravičila. Ne drži pa vaša navedba o več nepodnaslovljenih prispevkih v teh poročilih. V dobrih 15 minut dolgem Prvem dnevniku, 9. aprila, je bila izjava avstrijskega poslanca edina brez prevoda, vse ostale (izjava o Palestini v OZN, več izjav v prispevku o sončnem mrku v ZDA) so bile pravilno in primerno prevedene s podnapisi v slovenščini. Vsaka napaka je seveda neprimerna in odveč, vendar se v več sto podnapisih, ki jih vsak dan pripravi TV Slovenija, tu in tam napaka kljub skrbnosti zgodi. V aprilu je nekaj napak zakrivil tudi nov produkcijski sistem Dalet.

Mnenje: prehitri podnapisi

»Podnapisi so prehitri. Ne moremo tako hitro brati, nima smisla to za gledalce. Res hitro izginejo.« (K.)

Kritika: moteča glasbena podlaga v oddaji Tednik

»Gledala sem Tednik na TV SLO in me izredno moti glasbena spremljava. Ko voditeljica ali sogovornik govori, se zadaj ves čas sliši glasba in je to zelo moteče, ker ne vem, ali bi poslušala to glasbo ali sogovornika. Je pri več pogovornih oddajah ta nesrečna glasba kot spremljava izredno moteča, naj bo čisto.« (M. M.)

IV. DOSTOPNOST IN PRILAGOJENI PROGRAM

Utrip, 6. 4., brez podnapisov

»Obveščam, da je oddaja Utrip povsem brez podnapisov.« (B. H.)

Vodja Oddelka za podnaslavljanje za gluhe in naglušne v MMC-ju Aida Ljubijankić

V soboto in nedeljo so se pojavljale tehnične težave na naših strežnikih in generatorjih, zato na zunaj podnapisi v soboto, 6. aprila, po 19. uri niso bili vidni. Takoj smo o tem obvestili tehnike, ki so napako začeli nemudoma odpravljati.

V arhivu 365 pa oddaja ima podnapise (<https://365.rtv slo.si/arhiv/utrip/175035678>).

Brez podnapisov tudi oddaji Dobro jutro v ponovitvi in Vkllop, 25. 4.

»Uporabniki me obveščajo, da sta bili včeraj popoldan (op. a.: 25. 4.) dve oddaji brez podnapisov; gre za ponovitev dopoldanske oddaje Dobro jutro na 2. programu, na 1. programu pa je bila tudi oddaja Odklop brez podnapisov, ki ni bila predvajana v živo. /.../« (B. H.)

Vodja Oddelka za podnaslavljanje za gluhe in naglušne v MMC-ju Aida Ljubijankić

Verjetno je mišljena oddaja Vkllop in ne Odklop, prva je oddaja Slovencev v Italiji in je nikoli nismo podnaslavljali, tako tudi sedaj ne, druga pa je oddaja, ki je bila pred leti predvajana na komercialni televiziji.

Pri oddaji Dobro jutro tečejo podnapisi samodejno, in če slučajno niso bili vidni, kar pa ne morem trenutno preveriti, je tehnična težava vmes.

Pobuda gledalke: »Predlagam izboljšavo, in sicer bele podnapise na temni podlagi za bistveno boljšo vidljivost«

»Oba z bratom sva slabovidna in sva ugotovila, da mnogo lažje spremljava oddaje na HTV1 in HTV2, kjer so podnapisi v temnih okvirčkih. Tudi POP TV ima včasih to rešitev.

Predlagam izboljšavo, in sicer bele podnapise na temni podlagi za bistveno boljšo vidljivost. Vesela bom, če se boste potrudili in povprašali, ali je na tem področju možno še kaj izboljšati. Veliko gledalcev bi bilo hvaležnih.« (M. O.)

Rade Bojić iz Službe za TV inženiring

Oblika podnapisa na RTV Slovenija je določena glede na tehnična priporočila in priporočila ustvarjalcev vsebin, predvsem ustvarjalcev igranih vsebin. Ti gradijo vsebino na slikovni kompoziciji, zato priporočajo, da je slika čim manj zakrita, saj jo podnapis nekoliko spremeni. Dejstvo je, da uporaba temnejšega ozadja v povprečju prekrije 10 % slike, zato je bil v zvezi s podobo podnapisov sprejet kompromis: za zagotavljanje berljivosti brez podlage smo nekoliko povečali velikost črk in debelino črne obrobe, kar naj bi zagotovilo ustrezno berljivost. Zavedamo pa se, da prihaja tudi do primerov, ko je berljivost nekoliko zmanjšana, ko slika v spodnji tretjini vsebuje veliko drobnih detajlov. V takšnih primerih in v primeru, ko želimo prekriti tujejezične napise, uporabimo ozadje za črke – bodisi polprosojno ali pa neprosojno, odvisno od primera in samo za čas trajanja vsebine, ki zmanjšuje berljivost. Naši podnapisi so 'vžgani' v sliko, kar nam zagotavlja zanesljivost predvajanja. Dobra novica pa je, da smo v začetni testni fazi preizkušanja, da bi ciljnim gledalcem, ki imajo tovrstne težave z vidom, zagotovili podnapise prek DVB. V tem primeru si gledalec doma na svojem DVB sprejemniku lahko vklopi ali izklopi podnapise, ki so v obliki, kot je nastavljena na samem DVB sprejemniku.

Naj omenimo še, da na Televiziji Slovenija izvajamo tudi posebno storitev za osebe z okvaro vida. Večino naših oddaj, ki imajo podnapise, je možno spremljati tudi z zvočnimi podnapisi, ki jih v realnem času (ob predvajanju tekstovnega podnapisa) prebere govorna sinteza. Izjema so igrane vsebine. Več o storitvi si lahko preberete na: <https://www.rtv slo.si/dostopno/o-tehniki-zvocnih-podnapisov/506554>.

V. SPLOŠNO

Zahvala ustvarjalcem državne proslave

Gledalec **M. V.** se je zahvalil ustvarjalcem [Državne proslave ob dnevu upora proti okupatorju](#), ki jo je TV Slovenija prenašala na 1. programu 26. aprila. Navajamo odziv:

»V poplavi poprečja me je izjemno navdušila enkratna proslava ob 27.aprilu, prenos, zasnova in režija. Vsem ustvarjalcem in režiserju velika hvala za dosežek, na katerega ste lahko upravičeno ponosni.«

ODGOVOR VARUHINJE

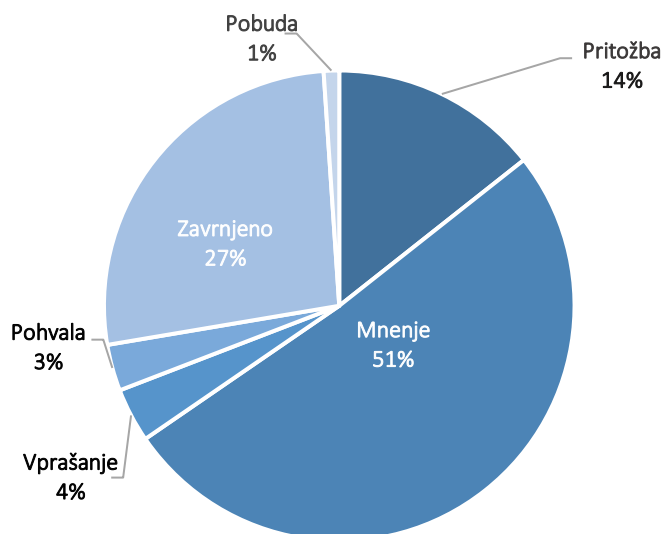
Zahvaljujem se vam za poslano pohvalo. Brez vaših osebnih podatkov sem jo posredovala režiserju Aljažu Bastiču, urednici prenosa, vodji produkcije na Radiu Slovenija in Protokolu RS, ki je vsebinsko poskrbel za proslavo.

STATISTIKA

Naziv OE	APRIL 2024	MAREC 2024	APRIL 2023
PPE TELEVIZIJA SLOVENIJA			
SKUPAJ	56	81	87
Informativni program	33	44	62
Kulturno umetniški program	10	2	5
Razvedrilni program	6	11	5
Športni program	1	11	3
Program plus	0	0	0
TV Koper/Capodistria	0	0	0
TV Maribor	0	0	3
Ostalo	6	13	9
PPE RADIO SLOVENIJA			
SKUPAJ	6	11	13
Radio Prvi	0	7	10
Val 202	3	1	2
Ars	0	0	1
Radio Koper	2	1	0
Radio Maribor	0	0	0
Radio SI	0	0	0
Ostalo	1	2	0
RTV - PROGRAMI ZA NARODNI SKUPNOSTI			
SKUPAJ	0	0	0
TV Capodistria	0	0	0
Radio Capodistria	0	0	0
TV studio Lendava	0	0	0
Pomurski madžarski radio (MMR)	0	0	0
PPE MMC			
SKUPAJ	39	25	38
Novinarske vsebine	5	5	9
Uporabniške vsebine	31	18	28
Storitve	3	2	1
RTV SLOVENIJA			
SKUPAJ	87	86	165
Jezikovna kultura	7	9	5
Oglaševanje	7	2	9
Dostopnost in prilagojeni programi	4	6	5
RTV-prispevek	2	1	7
Tehnične zadeve	8	7	8
RTV SLO - splošno	7	11	27
Svet RTV Slovenija	0	0	0
Varuhinja	0	0	9
Ostalo	2	3	1
Zavrnjena obravnava	50	47	94
VSI ODZIVI	<u>188</u>	<u>203</u>	<u>303</u>

Statistika po vrsti odziva

SKUPAJ	<u>188</u>
Pritožba	27
Mnenje	96
Vprašanje	7
Pohvala	6
Pobuda	2
Zavrjneno	50

SKUPAJ	<u>188</u>
Elektronska pošta	130
Spletni obrazec	20
Pismo	1
Telefon	37

